

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

พรรณภัสสร พิพัฒน์วัชรา

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2561

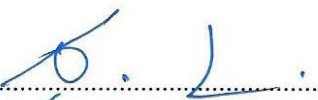
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ พรรณภัตสร พิพัฒน์วัชราน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

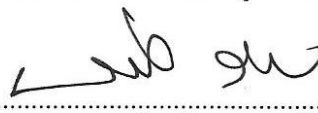
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี)

..... กรรมการ
(ดร.ชัยพจน์ รุ่งงาม)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวาสดี และ ดร.ชัยพจน์ รักราม กรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางการศึกษาค้นคว้าความรู้ และประสบการณ์ในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ชาย หาญณรงค์ อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์ อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และ ดร.สุริสา บุญโชติหิรัญ ผู้อำนวยการโรงเรียนระยองวิทยาคม ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ทำให้ผู้วิจัยบรรลุผลสำเร็จในด้านการศึกษาและงานนิพนธ์ผ่านไปได้อย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัว เพื่อน พี่ น้อง ทุกคน ตลอดจนทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่ง ทำให้งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูทวดบิดาแต่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

พรรณภัสสร พิพัฒน์วีชรา

58920625: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัญหาและแนวทาง/ การพัฒนาการบริหารงานวิชาการ/ โรงเรียนระยองวิทยาคม/ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

พรรณภัสสร พิพัฒน์วัชร: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยอง
วิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (PROBLEMS AND GUIDED
DEVELOPMENT FOR ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF RAYONGWITTAYAKOM
SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 18) คณะกรรมการควบคุม
งานนิพนธ์: สุเมธ งามกนก, กศ.ด. 118 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 2) ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 20 คน
ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระของโรงเรียนระยองวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 3) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบ
สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 4) วิเคราะห์ข้อมูล
โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Inductive analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 18 ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ คือ จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นแต่จำนวนห้อง
เท่าเดิมทำให้นักเรียนแน่นห้องเรียนซึ่งไม่เอื้อต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ครูทุกคนมีภาระงานหลักที่ต้อง
รับผิดชอบ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดการกิจกรรมชุมนุม และภาระงาน
สนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหารงานของโรงเรียน ทำให้ประสิทธิผลของงานของครูที่อยู่ในระดับดีมี
จำนวนไม่มาก ครูประจำการที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ทอขยเกษียณอายุราชการทำให้ต้องพัฒนาครู
ใหม่ซึ่งต้องใช้ระยะเวลา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ควรจัดขนาดห้องเรียนให้มีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม ควรเพิ่มอัตราครู (ประจำการ)
ให้เพียงพอ หรือระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองในการจัดจ้างครูสอนให้เพียงพอ ส่งเสริม พัฒนาครูให้มีความรู้
ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และหรือให้ครูที่มีความรู้ นำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
สอนเพิ่มขึ้น ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีที่โรงเรียนมีให้ให้คุ้มค่า หรือจัดประกวด แข่งขันสร้างนวัตกรรมด้วยสื่อ
เทคโนโลยี เป็นการสร้างกำลังใจแก่ครูควบคู่ไปกับการพัฒนา ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาใน
ท้องถิ่นของนักเรียนและครูให้มากขึ้น ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์พลังงานและ
สิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ควรมีการนิเทศภายในอย่างจริงจังและมีกระบวนการนิเทศที่เป็นรูปธรรม อย่างเป็น
ระบบและมีรูปแบบเดียว เพื่อให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน พร้อมพัฒนาตนเอง
ให้เป็นครูมืออาชีพสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

58920625: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORD: PROBLEMS AND GUIDED DEVELOPMENT/ FOR ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF/ RAYONGWITTAYAKOM SCHOOL/ UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 18

PHANPHATSORN PIPATWATCHARA: PROBLEMS AND GUIDED DEVELOPMENT FOR ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF RAYONGWITTAYAKOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 18. ADVISOR: SUMET NGAMKANOK, Ed.D. 118 P. 2018.

This research aimed to study the issue and guideline for developing of academic administration of Rayongwittayakom school under the Secondary Education Service Area office 18. The key informants were 20 teachers, who were teaching 8 subject strands at Rayongwittayakom school under the Secondary Education service Area office 18. The instrument used to collect the data was a semi-structured interview on problem and guideline for the development of academic administration of Rayongwittayakom school. Data were analyzed using content analysis and inductive analysis.

The research results were;

The problems of academic affairs of Rayongwittayakom school were academic administration, the increase of number of students crowded classrooms, which is not conducive to the learning activities. Every teacher has a major task to be responsible for three areas: teaching and learning, student support, extra curriculum management. Therefore, the effectiveness of the teacher in the class was low. More experienced teachers have to get retired so there is a need to development a younger teacher.

Guidelines for the development of academic administration of Rayongwittayakom school were that; Class size should be reduced to a reasonable number of students. Increase the number of teacher, asking for parent support to hire teacher, training teacher to be more competent in teaching and technology. Utilizing technological equipment more effectively. Encouraging using local learning resources. Stimulating students to be more aware of environmental protection. Having serious internal supervision to provide teachers profession development.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาหรือความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามในการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	12
แนวความคิด และขอบข่ายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ.....	15
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา.....	48
ผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การสรุปผลและจัดทำรายงานการวิจัย.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
แนวทางการพัฒนา.....	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สรุป.....	72
อภิปรายผล.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	88
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	94
ภาคผนวก ก.....	95
ภาคผนวก ข.....	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	118

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อดีและข้อจำกัดของการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน.....	37
2	ข้อดีและข้อจำกัดของการรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต.....	38
3	ข้อดีและข้อจำกัดของการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์.....	41

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 องค์ประกอบของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	35

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมโลกเป็นสังคมโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมีการแข่งขันด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศสูง มีการใช้องค์ความรู้มาขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ก่อนข้างรุนแรง นอกจากนี้ยังมีการติดต่อร่วมมือในด้านต่าง ๆ ระหว่างประเทศหรือภูมิภาค อย่างจริงจัง และใกล้ชิด ดังนั้น การพัฒนาพลเมืองของชาติให้มีความรู้ ทักษะ ความสามารถสูงขึ้น และมีทัศนคติ พฤติกรรม ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ซึ่งเป็นงานของการบริหารจัดการศึกษา ต้องทำให้มีความชัดเจนและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างรวดเร็ว พบว่า ในความเป็นโลกาภิวัตน์ที่เป็นอยู่ขณะนี้ พลเมืองของชาติต้องมีชาวปัญญาในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และการเรียนรู้สูง เพราะเป็นปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมโลกได้อย่างสันติและมีศักดิ์ศรี (ไพฑูริย์ เรืองมถ, 2554, หน้า 29)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคน ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2553, หน้า 3-4) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตระหนักถึงความจำเป็นในสถานการณ์ข้างต้น จึงมุ่งพัฒนา นักเรียนทุกคนในมิติด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นักเรียนบรรลุถึงศักยภาพสูงสุดในตน มีความรู้และทักษะการอ่าน เขียนและคิดคำนวณที่เข้มแข็ง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 8)

บทบาทสำคัญของสถานศึกษาต้องยึดหลักตอบสนองต่อผู้เรียน โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน มุ่งเน้นประเมินพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติกและพฤติกรรมกรเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม วัตถุประสงค์และประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับ และรูปแบบการจัดการศึกษาหากเปรียบเทียบแผนงานเป็นสมองเป็นแผนที่เป็นเข็มทิศของชีวิต งานวิชาการก็คือหัวใจของสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับแผนงานอย่างแยกกันไม่ได้ การจะบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสัมฤทธิ์ต้องตระหนักว่า หัวใจของการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียน หากจะดูว่างานวิชาการโรงเรียนใดเป็นอย่างไร ดูได้จากนักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 18)

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33) ทั้งนี้กิจกรรม การบริหารงานวิชาการ จะเปลี่ยนแปลงไปตามสาระสำคัญของหลักสูตรและนโยบายการบริหารของหน่วยงานระดับกรม เช่น การเร่งรัดในการพัฒนาคุณภาพการบริหาร การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การเรียนการสอน การนิเทศและการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา เป็นต้น กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้นอกจากจะส่งผลโดยตรงต่อนักเรียนแล้วยังส่งผลต่อการบริหารการศึกษาในระดับชาติอีกด้วย การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ลำพังผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถจะเป็นผู้ชี้หน้าได้ทุกเรื่อง ในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นที่คณะครู ทีมงาน หรือแม้แต่องค์การบริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร ตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การตัดสินใจ การปฏิบัติ การติดตามตรวจสอบและประเมินผล ทั้งนี้เพื่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณที่มีต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ (จันทรานี สงวนนาม, 2553, หน้า 149)

โรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีจุดเด่นด้านมาตรการส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียนระยองวิทยาคมในรูปแบบของการพัฒนาเชิงระบบที่เน้นกระบวนการ PDCA มีข้อดีที่ทุกกลุ่มบริหารงาน/ กลุ่มงาน/ งาน มีรูปแบบ ขั้นตอนของการทำงานชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ในรูปของการประเมินทบทวน ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนมีข้อมูลที่จะใช้ในการวางแผน พัฒนาคุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านอัตลักษณ์มีการจัดทำโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์สูงขึ้น สามารถสอบเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษาของรัฐเพิ่มขึ้น นักเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศในการแข่งขันทักษะทางวิชาการด้านต่าง ๆ มากมาย และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่นักเรียน จะเห็นได้จากรางวัลต่าง ๆ ที่โรงเรียนและนักเรียนได้รับ จึงควรดำเนินการต่อยอดไปเรื่อย ๆ และใช้วิธีที่สอนน้องจะได้สร้างความผูกพันระหว่างนักเรียนด้วยกัน

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานสูง มีภาวะผู้นำ มีวิสัยทัศน์และมุ่งมั่นในการสร้างเกียรติยศสู่โรงเรียน พัฒนานักเรียน และพัฒนาครู โดยสนับสนุนการจัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและครูควบคู่กันไป โดยดำเนินการหาครูให้มีจำนวนเพียงพอ คัดเลือกครูที่ขอย้ายมาจากสถานศึกษาอื่น และจัดให้มีการทดสอบครูที่จะเข้ามาใหม่ได้รับการยกย่อง เป็นที่ยอมรับของชุมชน ผู้ปกครองครูและนักเรียน ด้านครู ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีประกอบการสอน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้ความรัก เอาใจใส่ เข้าใจผู้เรียนอย่างเสมอภาคทุกคน และมีความรักผูกพันในสถาบันที่เป็นศิษย์เก่า มีความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานในสถาบันนี้ และด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ตในการเรียน การสืบค้นข้อมูลสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วย ICT และมีผู้เรียนชนะเลิศการประกวดเว็บไซต์ระดับประเทศ และสามารถสอบคัดเลือกเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้เป็นจำนวนมากกว่าทุกปีที่ผ่านมา ผู้เรียนทุกคนมีความรัก ความภาคภูมิใจในสถาบัน (โรงเรียนระยองวิทยาคม, 2558, หน้า 100)

จากสภาพปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมรอบปีการศึกษา 2558 สภาพปัญหาเห็นผลอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจมากกว่าปีการศึกษา 2557 แต่ในด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษายังมีสภาพปัญหาและจุดที่ควรพัฒนา ดังนี้

1. จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นแต่จำนวนห้องเท่าเดิมทำให้นักเรียนแน่นห้องเรียนซึ่งไม่เอื้อกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. ครูทุกคนมีภาระงานหลักที่ต้องรับผิดชอบ 3 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดกิจกรรมชุมนุม และภาระงานสนับสนุนการเรียนการสอนและการบริหารงานของโรงเรียน ทำให้ประสิทธิภาพของงานของครูที่อยู่ในระดับนี้มีจำนวนไม่มาก

3. ครูประจำการที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนรู้ทยอยเกษียณอายุราชการทำให้ต้องพัฒนาครูใหม่ซึ่งต้องใช้ระยะเวลา

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถเฉพาะด้านสู่ความเป็นเลิศของนักเรียนอย่างต่อเนื่องให้ขวัญและกำลังใจเพื่อเป็นแรงเสริมในการพัฒนา

5. จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างต่อเนื่อง ด้วยการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการอ่านตามนโยบายของโรงเรียน สอดคล้องกับการประเมินคุณภาพภายนอก มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และจัดทำแบบบันทึกการอ่านให้เป็นรูปธรรม

6. ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่นของนักเรียนและครูให้มากขึ้น

7. ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น โดยจัดกิจกรรมรณรงค์ หรือแบ่งเขตพื้นที่ดูแลรักษาสาธารณสุขสมบัติของโรงเรียนและความสะอาด

8. สร้างค่านิยมให้กับนักเรียนในด้านการทำความดี การรักษาระเบียบวินัย การมีจิตสาธารณะ และการเป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ ดำเนินกิจกรรมตามโครงการมีวินัย รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์อย่างต่อเนื่อง และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนทำกิจกรรม และประเมินผล

9. ควรมีการนิเทศภายในอย่างจริงจังและมีการบันทึกผลการนิเทศที่เป็นรูปธรรมอย่างเป็นระบบและมีรูปแบบเดียว เพื่อให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน พร้อมพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

10. จัดขนาดห้องเรียนให้มีจำนวนนักเรียนที่เหมาะสม

11. ควรเพิ่มอัตราครู (ประจำการ) ให้เพียงพอ หรือระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองในการจัดจ้างครูสอนให้เพียงพอ

12. ส่งเสริม พัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และหรือให้ครูที่มีความรู้ นำความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีที่โรงเรียนมีให้ให้คุ้มค่า หรือจัดประกวด แข่งขันสร้างนวัตกรรมด้วยสื่อเทคโนโลยี เป็นการสร้างกำลังใจแก่ครูควบคู่ไปกับการพัฒนา (โรงเรียนระยองวิทยาคม, 2558, หน้า 101)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพและดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

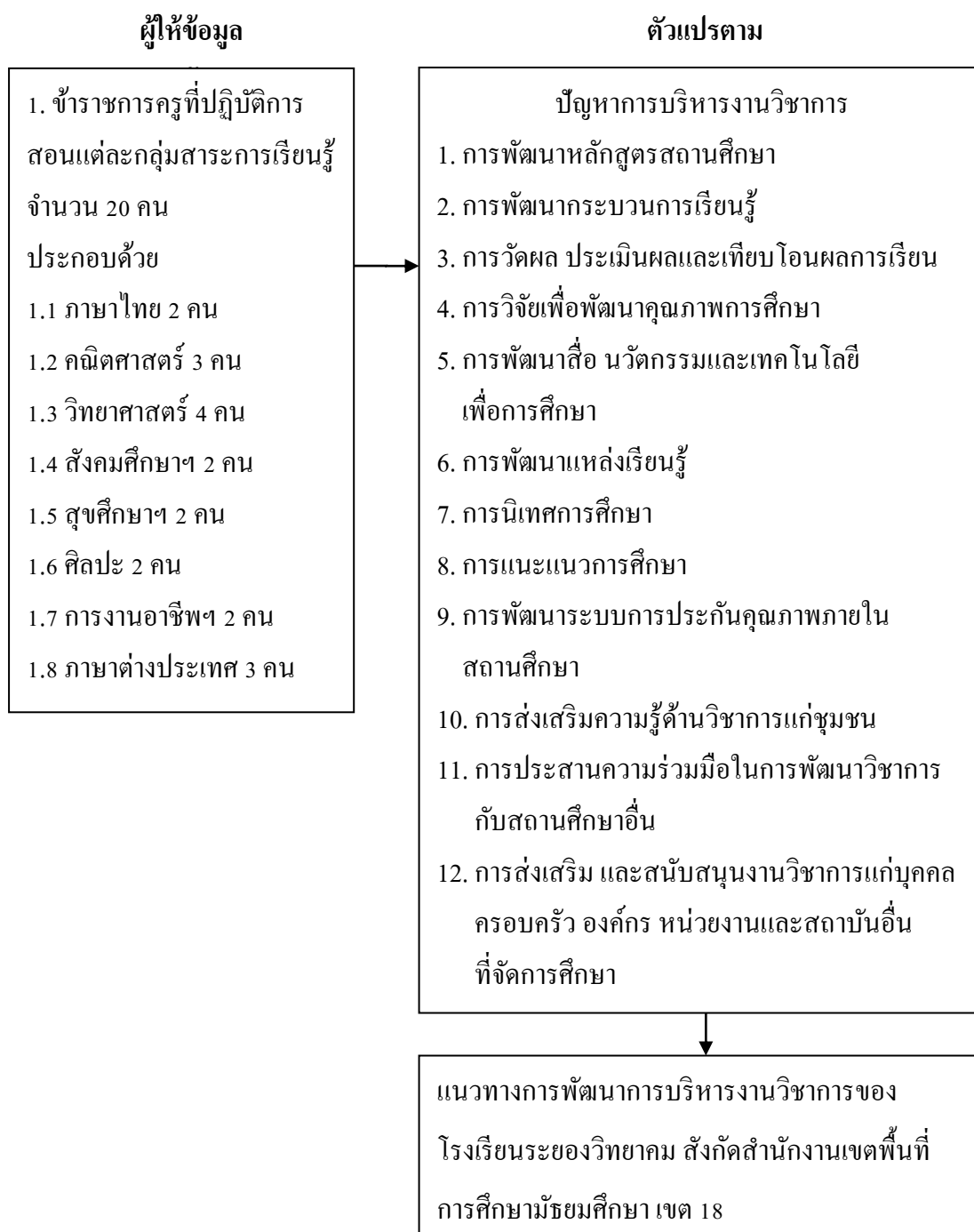
คำถามในการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีสภาพเป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ตามแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ มากำหนด โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-36) ได้จำแนกขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ไว้ 12 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนา สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปแก้ปัญหาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมการปฏิบัติงานวิชาการให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา
 - การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามแนวคิดและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ จำนวน 12 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33-36) ดังนี้
 - 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
 - 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 - 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
 - 1.7 การนิเทศการศึกษา
 - 1.8 การแนะแนวการศึกษา
 - 1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
 - 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
 - 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 คน ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระของโรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

- 2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2 คน
- 2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3 คน
- 2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 4 คน
- 2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2 คน
- 2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 2 คน
- 2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 2 คน
- 2.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2 คน
- 2.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 3 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามแนวคิดและขอบข่ายการบริหารงานวิชาการจำนวน 12 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33-36) ดังนี้

- 3.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 3.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 3.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 3.7 การนิเทศการศึกษา
- 3.8 การแนะแนวการศึกษา
- 3.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 3.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 3.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

3.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

นียมศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ทางด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การพัฒนาส่งเสริมความมีประสิทธิภาพของการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของโรงเรียนระของวิทยาคม จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 12 ด้าน ดังนี้

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ใช้อยู่เดิมให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองภายในท้องถิ่น ภายในประเทศ และต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง ภารกิจที่ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน

1.3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง วิธีการที่ผู้บริหารจากสถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลดำเนินการวัด การจัดการเรียนการสอนจัดให้มีเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์ ผลการเรียน และมีการพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การส่งเสริม การทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรม การจัดการสื่อและการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา ตรวจสอบการประเมินผล การผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ในการสนับสนุนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาตั้งแต่การจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ การจัดตั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริม สนับสนุนให้ครู และนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

1.7 การนิเทศการศึกษา รวมถึงการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจ และมีกำลังใจ ที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินการใด ๆ ของ โรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานใด ๆ ของ โรงเรียนและของบุคลากรให้สูงขึ้น และรักษาไว้ จนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จาก โรงเรียนทุกฝ่าย อีกทั้งผ่านการประเมินทั้งภายในและภายนอก

1.8 การแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมในคาบเรียนตามหลักสูตร เพื่อช่วยให้ผู้เรียน ได้รู้จักตนเอง สามารถพัฒนาตนเองและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอนดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดระบบ โครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง และเขตพื้นที่การศึกษา โดยการวางแผน พัฒนาติดตาม ตรวจสอบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประสานงานกับเขตพื้นที่และสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง แนวทางที่สถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เพื่อส่งเสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น และได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนรู้ในชุมชน นับตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การใช้ประโยชน์ และการประเมินผล ตลอดจนสร้างชุมชนให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น หมายถึง สถานศึกษามีการสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนมีการจัดให้ความรู้

เสริมสร้างความคิด เทคนิค ทักษะทางวิชาการ ส่งเสริมให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทาง วิชาการ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น

1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมี การศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ โดยมีการสำรวจความต้องการในการได้รับการสนับสนุน ด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และจัดให้มี การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก หมายถึง ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย

2.1 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ หมายถึง ข้าราชการครูซึ่งได้รับแต่งตั้งให้รับผิดชอบงานสอนแต่ละกลุ่มสาระของโรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีจำนวน 8 กลุ่มสาระ คือ

- 2.1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- 2.1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
- 2.1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.1.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา-พลศึกษา
- 2.1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
- 2.1.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 2.1.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

3. โรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หมายถึง โรงเรียนของรัฐบาลที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่ จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กำกับติดตามการบริหาร จัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดระยองและจังหวัดชลบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ มีประเด็นตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. แนวคิด และขอบข่ายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
3. งานวิจัยเชิงคุณภาพ (สัมภาษณ์)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนระยองวิทยาคม

โรงเรียนระยองวิทยาคม เกิดจากการรวมโรงเรียนเก่า 2 โรงเรียนเข้าด้วยกันคือโรงเรียนระยองมิตรอุปถัมภ์ (ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2442) และโรงเรียนสตรีระยอง “บุญศิริบำเพ็ญ” (ก่อตั้งเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2463) โรงเรียนระยองวิทยาคม ก่อตั้งเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2514 เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นสมควรที่จะปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้เหมาะสม สอดคล้องในการจัดสรรอัตราครูและงบประมาณ เพื่อการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้ประกาศรวมโรงเรียนทั้ง 2 โรงเรียนดังกล่าวเข้าด้วยกัน บนเนื้อที่เดิมของโรงเรียนระยองมิตรอุปถัมภ์นั่นเอง โดยมี นายกนก จันทร์จร เป็นอาจารย์ใหญ่คนแรก ส่วนโรงเรียนสตรีระยองบุญศิริบำเพ็ญ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนอนุบาลระยอง (โรงเรียนระยองวิทยาคม, 2558, หน้า 1)

โรงเรียนระยองวิทยาคมเป็นโรงเรียนแบบสหศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนทั้ง 2 ระดับในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อปีการศึกษา 2517 กรมสามัญศึกษาได้พิจารณาคัดเลือกให้โรงเรียนระยองวิทยาคม เป็นโรงเรียนอยู่ในโครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในส่วนภูมิภาค (ค.ม.ภ.) รุ่นที่ 1 และเริ่มใช้หลักสูตร ค.ม.ศ. ตั้งแต่ปีการศึกษา 2517 เป็นต้นมา

จากการที่โรงเรียนระยองวิทยาคม เข้าอยู่ในโครงการปรับปรุงดังกล่าว ปัจจุบันโรงเรียนระยองวิทยาคม มีเนื้อที่ประมาณ 48 ไร่ 1 งานเศษ บริเวณทั่วไปได้รับการตกแต่งสวยงามร่มรื่นมีอาคารเรียนถาวร 6 หลัง โรงฝึกงาน 6 หลัง โรงยิม 1 หลัง หอประชุมเอนกประสงค์ 2 หลัง อาคารกิจกรรม ห้องเรียนสีเขียว 1 หลัง บ้านพักครูเดี่ยว 11 หลัง บ้านพักครู 8 หน่วย 1 หลัง ส้วมนักเรียน 4 หลัง บ้านพักนักร้องโรง 5 หลัง นอกจากนี้บริเวณโรงเรียน ยังประกอบด้วย สวนพุทธศาสนา สวนวรรณคดี สวนกาญจนาภิเษก ศูนย์สุขภาพ สนามฟุตบอล สระว่ายน้ำ ศาลาไทย อาคารประชาสัมพันธ์ หอพระพุทธรูป ศาลา 100 ปีระยองวิทย์ และปัจจุบันเรามีอาคารเอนกประสงค์ 4 ชั้น พร้อมโรงอาหารใหม่ ซึ่งเปิดใช้แล้วในปีการศึกษา 2552 เรียกว่าอาคาร 109 ปีระยองวิทย์

คติพจน์ประจำโรงเรียน

นตฺถิ ปัญญา สมา อาภา

“แสงสว่างเสมอด้วยปัญญา ไม่มี”

No light is brighter than wisdom.

สีประจำโรงเรียน

น้ำเงิน - เหลือง

น้ำเงิน คือ ความกล้าหาญ ความฉลาด ความอดทน

เหลือง คือ ความสุภาพ ความมีมารยาท และคุณธรรม

ต้นไม้ประจำโรงเรียน

ต้นสน และ ต้นกระถินณรงค์

คำขวัญของโรงเรียน

เรียนเด่น กีฬาดี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม

เอกลักษณ์ของโรงเรียน

โรงเรียนคุณภาพยอดเยี่ยม

อัตลักษณ์ของโรงเรียน

เก่ง ดี มีวินัย

วิสัยทัศน์ (Vision) ของโรงเรียนระยองวิทยาคม

โรงเรียนระยองวิทยาคมมีคุณภาพการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทยภายในปีการศึกษา 2561

พันธกิจ (Mission)

1. พัฒนาการบริหารโรงเรียนอย่างมีระบบโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้วยทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21
2. พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนให้ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล
3. พัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับกาบริหารโรงเรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้
4. พัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้
5. พัฒนาครูให้มีทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21
6. พัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกบนพื้นฐานของความเป็นไทย
7. พัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอก คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม

เป้าประสงค์ (Goal)

1. โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ ผลการประเมิน และผลการวิจัยเป็นฐานความคิด
2. โรงเรียนมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่น มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยมีหลักสูตรพิเศษ และรายวิชาเพิ่มเติมหลากหลายให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ
3. โรงเรียนมีระบบเทคโนโลยีทันสมัยพร้อมใช้งาน
4. ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ
5. ผู้บริหารสร้างเครือข่ายทางการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน
6. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้และใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง
7. ครูมีความรู้ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21
8. ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการเผยแพร่ผลงาน
9. ครูใช้ผลการวิจัย สื่อและนวัตกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง
10. ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ
11. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมายโรงเรียนมาตรฐานสากล

12. นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาไทยและภาษาต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 13. นักเรียนมีความสามารถด้านทักษะการคิดขั้นสูงและมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เพื่อการเรียนรู้
 14. นักเรียนมีความสามารถในการศึกษา เรียนรู้และผลิตผลงานด้านต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ
 15. นักเรียนเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกในการบริการสังคม และการส่งเสริม พิทักษ์ ปกป้อง สิ่งแวดล้อม
 16. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมหลัก 12 ประการ
 17. นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
 18. คณะกรรมการสถานศึกษา กำกับดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียน ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
 19. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน
- สรุปได้ว่า โรงเรียนระยองวิทยาคมมีคุณภาพการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย มีการพัฒนาการบริหาร โรงเรียนอย่างมีระบบโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ด้วยทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนให้ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากล และพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอก คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม โดยโรงเรียนมีระบบเทคโนโลยีทันสมัยพร้อมใช้งานมีแหล่งเรียนรู้และใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นไปตามเป้าหมาย โรงเรียนมาตรฐานสากล มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมหลัก 12 ประการ และเป็นผู้มีจิตสาธารณะ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสำนึกในการบริการสังคมและการส่งเสริม พิทักษ์ ปกป้อง สิ่งแวดล้อม

แนวคิด และขอบข่ายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ โดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญที่สุดคือการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) กระทรวงศึกษาธิการได้ แบ่งขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาไว้ 4 งานประกอบด้วย

การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33-38)

1. การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีขอบข่ายและภารกิจดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33-36)

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น

1.12 การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดหาผลประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน มีขอบข่ายและภารกิจดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 35-36)

- 2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ
 - 2.1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
 - 2.1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
 - 2.1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสม การเสนอของบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
 - 2.2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
 - 2.2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
 - 2.2.3 การโอนเงินงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
 - 2.3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
 - 2.3.2 การประเมินผลการใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
- 2.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - 2.4.1 การจัดการทรัพยากร
 - 2.4.2 การระดมทรัพยากร
 - 2.4.3 การจัดหารายได้และผลประโยชน์
 - 2.4.4 กองทุนผู้ยืมเพื่อการศึกษา
 - 2.4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา
- 2.5 การบริหารการเงิน
 - 2.5.1 การเบิกเงินจากคลัง
 - 2.5.2 การรับเงิน
 - 2.5.3 การเก็บรักษาเงิน
 - 2.5.4 การจ่ายเงิน
 - 2.5.5 การนำส่งเงิน
 - 2.5.6 การกักเงินไว้เบิกเหลือในปี
- 2.6 การบริหารบัญชี
 - 2.6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน
 - 2.6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
 - 2.6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
- 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
 - 2.7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

2.7.2 การจัดหาพัสดุ

2.7.3 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง

2.7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสรระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ มีขอบข่ายและภารกิจดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 37)

3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.4 วินัยและการรักษาวินัย

3.5 การออกราชการ

4. การบริหารทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการบริหารการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้วัฒนธรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้การบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีขอบข่ายและภารกิจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 37) ดังนี้

4.1 การดำเนินงานธุรการ

4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
- 4.8 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10 การรับนักเรียน
- 4.11 การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ

และตามอรรถาธิบาย

- 4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.15 การส่งเสริมสนับสนุนประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18 งานบริการสาธารณะ
- 4.19 งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

สรุปได้ว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงการบริหารงาน 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปผู้บริหารต้องบริหารองค์กรให้มีประสิทธิภาพทันต่อความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการสมัยใหม่ บริหารด้วยความโปร่งใส ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการกิจกรรมทุกชนิด ทุกประเภท ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหาร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ไหลหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการเกิดพลวัต (Academic affairs dynamic) อยู่ตลอดเวลาส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการว่าเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

นภาดา ผูกสุวรรณ (2553, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ให้ได้ผลดี บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีลักษณะนิสัยที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ คือ การบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญในฐานะเป็นงานหลักที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องร่วมกันดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ดังมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ ดังต่อไปนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา งานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน การฝึกอบรมครูการนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานการศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ชาลินี ฉายารัตน์ (2550, หน้า 18) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการจัดเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่เป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญเป็นอย่างมากของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะกำหนดหลักสูตรของสถานศึกษาและกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนมีคุณภาพ และยังเป็นตัวชี้วัดความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาด้วย

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดขอบข่าย/ภารกิจของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 12 ด้าน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33-36)

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย พลเมืองดีของชาติ การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ดังนี้

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคมชุมชนและท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง หลักสูตรที่ใช้อยู่เดิมให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครองภายในท้องถิ่น ภายในประเทศ และต่างประเทศ โดยมุ่งเน้น การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม มีการติดตามนิเทศและประเมินผล ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 34-35) มีแนวทางปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ สถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหา สาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัด กระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศ ที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้อยู่ หมายถึง ภารกิจที่ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนด้วยการปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด ของผู้เรียน นำภูมิปัญญาท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนมีการนิเทศ การสอนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและการประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงานจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะและผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดพัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่เพียงใด ผลการประเมินจะช่วยให้ครูผู้สอนรู้ข้อบกพร่องหรือความก้าวหน้าของผู้เรียน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้และวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาให้เหมาะสมได้ กิจกรรมการประเมินผลการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้เป็น 3 ระดับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1-2)

3.1 การประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นหน้าที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องประเมินผลผู้เรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และควรทำอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนเป็นรายชั้นปี และช่วงชั้นของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาให้ไปเป็นตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อนำผลการประเมินไปพิจารณาตัดสินใจเลื่อนช่วงชั้น กรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่าง ๆ สถานศึกษาจะต้องให้มีการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

3.3 การประเมินผลระดับชาติ สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ตามที่กระทรวงกำหนด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง กิจกรรมการวัดและการประเมินผลอาจทำได้ด้วยวิธีต่อไปนี้

การประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) เป็นการประเมินผลจากงานหรือผลงานที่เป็นจริงมากกว่าประเมินด้วยข้อสอบแบบเลือกตอบ และเป็นการประเมินผลตามเกณฑ์ซึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งการประเมินตามสภาพจริง จะครอบคลุมถึงวิธีการ ได้แก่ การนำเสนอด้วยปากเปล่า การโต้วาที การแสดงนิทรรศการ การรวบรวมผลงานเขียนของนักเรียน แลบบันทึกรูปภาพผลปฏิบัติ การสร้างและงานประดิษฐ์ โครงหุ่น การแก้ปัญหา พฤติกรรมของผู้เรียน การปฏิบัติงานกลุ่ม

การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน (Portfolio assessment) เป็นวิธีการประเมินผล การเรียนการสอน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินอย่างเต็มที่ 2 ขั้นตอน คือ ผู้เรียนแต่ละคนรวบรวมผลงานและบันทึกรูปภาพผลการประเมินไว้ในแฟ้มรวบรวมผลงาน และนักเรียนแต่ละคนจะจัดและคัดเลือกผลงานจากแฟ้มรวบรวมผลงาน เพื่อจัดทำแฟ้มสะสมงานต่อไป แฟ้มสะสมงานจะเป็นเอกสารที่ระบุว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรไปแล้วบ้างในชั้นเรียนและในการใช้ชีวิตประจำวัน และนักเรียนได้ทำอะไรไปแล้วบ้างระหว่างการเรียนการสอนในรายวิชานั้น ๆ

การประเมินโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) แบบทดสอบต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนโดยทั่วไปใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและเป็นวิธีการที่ใช้มาแต่เดิม ซึ่งปัจจุบันก็ยังมีใช้อยู่ ทั้งรูปแบบของข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย ตามความเหมาะสม โดยขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูและจุดมุ่งหมายของการประเมินเป็นสำคัญ ด้วยเครื่องมือหรือแบบทดสอบที่ได้มาตรฐาน

การเทียบโอนผลการเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการเรียนหรือผลการเรียนรู้ ซึ่งเป็นความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียนที่เกิดจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือประสบการณ์ทำงาน มาเทียบโอนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา ต่ำกว่าปริญญา แนวดำเนินการเทียบโอนให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 41-42)

1. ผู้ขอเทียบโอนต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาใดสถานศึกษาหนึ่ง โดยสถานศึกษาดังกล่าวดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในภาคเรียนแรกและผู้เรียนขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนหรือนักศึกษายกเว้นกรณีมีเหตุจำเป็น

2. จำนวนหมวดวิชา รายวิชา จำนวนหน่วยการเรียนรู้ที่จะรับเทียบโอนและอายุของผลการเรียนที่จะนำมาเทียบโอน ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา ทั้งนี้ เมื่อเทียบโอนแล้วผู้เทียบโอนต้องมีเวลาเรียนอยู่ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 เดือน

3. ในกรณีมีเหตุจำเป็นระหว่างเรียน ผู้เรียนสามารถแจ้งความจำนงขอไปศึกษาบางรายที่สถานศึกษาอื่น ได้แล้วนำผลมาเทียบโอนได้ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา

4. การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน แต่ไม่เกิน 5 คน

5. การเทียบโอนผลการเรียนให้ดำเนินการ ดังนี้

5.1 ในกรณีผู้เทียบโอนมีผลการเรียนจากหลักสูตรต่าง ๆ ให้นำหมวดวิชารายวิชาที่มีจุดประสงค์และเนื้อหาสอดคล้องกันไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 มาเทียบโอนผลการเรียนได้ และพิจารณาให้ระดับผลการเรียนของหลักสูตรที่รับเทียบโอน

5.2 กรณีการเทียบโอน ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ให้พิจารณาจากหลักฐาน (ถ้ามี) โดยให้มีการประเมินด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย และให้ระดับผลการเรียนตามเกณฑ์การประเมินผลการเรียนของหลักสูตรที่รับเทียบโอน

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 35)

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติ และผลงาน

4. จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

5. พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

สรุปได้ว่า การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง วิธีการที่ผู้บริหารจากสถานศึกษากำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลส่งเสริมให้ครูจัดทำ

แผนการวัดผลและประเมินผลดำเนินการวัดการเรียนการสอนจัดให้มีเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ผลการเรียน และมีการพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับ การศึกษาซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555) ได้กล่าวว่า “บทบาทใหม่ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งไม่ตำราที่ไหนในโลกกำหนดไว้ คือ มาตรา 30 ผู้สอนสามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสาน หรือบูรณาการ ใช้ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และเพื่อให้ผลการวิจัย นำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้เป็นอย่างดีสถานศึกษาควรเน้นการวิจัย ทั้งในห้องเรียนและการวิจัยในภาพรวมของสถานศึกษา ซึ่งการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม คู่มือปฏิบัติการสำนักงาน ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการใน โดยรวบรวมของ สถานศึกษาและส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างเหมาะสม การเรียนรู้ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นผลจากการประเมินผู้เรียน จะทำให้ครูได้รู้ข้อบกพร่องของผู้เรียน แต่ละคนและคิดหาวิธีการที่จะพัฒนาการเรียนรู้อย่างเหมาะสมให้ผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งวิธีหนึ่งที่ครู สามารถจะแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนและพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ได้แก่การนำเอา การวิจัยมาใช้เพื่อการแก้ปัญหาที่เรียกว่า “การวิจัยในชั้นเรียน” (Classroom research)

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่น่าเชื่อถือและเป็นระบบในการแสวงหาคำตอบ เพราะเป็นการคิดค้นและพัฒนาที่เป็นการแก้ปัญหา ในสภาพการณ์ที่เป็นความจริง ในชั้นเรียนเป็นกระบวนการเรียนรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ที่มีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การแสวงหาคำตอบ จากปัญหาและข้อสงสัยของครูเป็นการคิดพัฒนาวิธีการเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและการเรียน การสอนลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนมีดังนี้

1. ปัญหาการวิจัยเกิดจากการทำงานในชั้นเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งอาจเป็น ปัญหาของผู้เรียน ที่ครูต้องการแก้ไขหรือปัญหาที่ครูต้องการพัฒนาก็ได้
2. ผลจากการวิจัยเป็นสิ่งที่ครูสามารถนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน

3. การวิจัยในชั้นเรียนดำเนินไปพร้อมกับการเรียนการสอนกล่าวคือ สอนไปวิจัยไป เก็บข้อมูลและบันทึกผล แล้วนำผลการวิจัยมาใช้แก้ปัญหาและเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้อื่น

4. ส่วนการวิจัยในชั้นเรียนจะมีวิธีการดำเนินการ โดยละเอียดอย่างไรนั้น ผู้อ่านจะต้องศึกษาวิธีการโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องไปซึ่งในที่นี้ได้กล่าวถึงวิธีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนโดยละเอียด

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 35)

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการบริหาร การจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา

2. ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระ การเรียนรู้

3. ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัย หรือ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการสถานศึกษา บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

สรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษา หมายถึง การส่งเสริม ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตลอดจนการเผยแพร่ ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มีแนวปฏิบัติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีไว้ ดังนี้

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหาพัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน กับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง การศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยี การส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ นวัตกรรมจัดหาสื่อ และการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา ตรวจสอบการประเมินผล การผลิตสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 36)

6.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งใน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น ในพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครั วองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสาน ความร่วมมือสถาบันอื่น บุคคล ครอบครั ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา ในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนในการจัด กระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

สรุปการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาตั้งแต่การจัดทำ เอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้ การจัดตั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

7. การนิเทศการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ดังนี้

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและ เหมาะสมกับสถานศึกษา

7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

7.4 ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ นิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์จัดระบบนิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษารวมถึงการนิเทศภายใน หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ที่ทำให้ครูมีความพึงพอใจ และมีกำลังใจ ที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาการดำเนินการใด ๆ ของ โรงเรียนให้เป็นตามมาตรฐานใด ๆ ของ โรงเรียนและของบุคลากรให้สูงขึ้น และรักษาไว้ จนส่งผลให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้รับประโยชน์จากโรงเรียนทุกฝ่าย อีกทั้งผ่านการประเมินทั้งภายในและภายนอก

8. การแนะแนวการศึกษา

สังคมปัจจุบันเพิ่มความสลับซับซ้อนมากขึ้นเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ส่วนที่เป็นผลดีนั้น มักเกิดกับผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี มีการรับรู้ข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจนและสามารถแยกแยะได้อย่างมีประสิทธิภาพก็สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ส่วนผลเสียนั้น มักเกิดกับผู้ที่มิมีปัญหาในการปรับตัว โดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นช่วงที่ยังขาดประสบการณ์ของชีวิต จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันทางการศึกษาและสถาบันครอบครัว ในการให้ความสำคัญและร่วมมือกันแสดงบทบาทหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นอาศัยการแนะแนว เข้ามาเป็นหลักในการดำเนินการ เพื่อช่วยบุคคลรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง รู้จักคิด และตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

คำว่า การแนะแนว ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Guidance” โดยแฟรงค์ พาร์สัน (Frank Parson) ผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งวงการแนะแนวเป็นผู้ใช้คำนี้เป็นคนแรก เมื่อปี ค.ศ. 1908

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2558, หน้า 3) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง การชี้ช่องทางหรือแนะแนวทางเพื่อให้ผู้ที่ได้รับการชี้ช่องทางแนะแนวได้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของตนเองได้อย่างเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางปฏิบัติการแนะแนวการศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 37)

1. จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน
2. ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
3. ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา
4. ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวการศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมในคาบเรียนในหลักสูตร เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักตนเอง สามารถพัฒนาตนเองและปรับตัวเข้ากับสังคมได้โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอนดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวศึกษากับสถานศึกษาหรือเครือข่าย การแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในจะทำให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการทำงานที่มีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยดำเนินการตามแผน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายนั้นจะต้องมีการประเมินคุณภาพภายในหรือการประเมินตนเอง เพื่อตรวจสอบ และพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา
2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อที่ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา
3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยการดำเนินงานจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตาม และประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้ สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางปฏิบัติการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 37)

1. จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา
2. กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

4. ดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายใน เพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องโดยการจัดระบบ โครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง และเขตพื้นที่การศึกษา โดยการวางแผน พัฒนาติดตาม ตรวจสอบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประสานงานกับเขตพื้นที่และสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาเพื่อประเมินสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางปฏิบัติการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 38)

1. การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น

3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ และสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน ท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง แนวทางที่สถานศึกษา ร่วมมือกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น เพื่อส่งเสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะ ทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น และได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนรู้ในชุมชน นับตั้งแต่ การวางแผนการดำเนินงาน การใช้ประโยชน์ และการประเมินผล ตลอดจนสร้างชุมชนให้เป็น แหล่งการเรียนรู้โดยการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.1. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

การพัฒนางานวิชาการระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน และองค์กรอื่นทำให้เกิดความร่วมมือ การพัฒนาทางวิชาการของสถานศึกษา ย่อมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิรูป การศึกษานั้น ความมุ่งมั่นจริงใจที่จะทำเพื่อประเทศชาติ และสังคมโดยรวมเพราะการที่จะทำ ให้สถานศึกษามีคุณภาพได้ งานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษาก็คืองานวิชาการ ดังนั้นสถานศึกษา จึงควรเห็นความสำคัญในการพัฒนางานด้านวิชาการ โดยเฉพาะการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางการปฏิบัติการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 38)

1. การศึกษา สำนวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะ วิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น
3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ ของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น หมายถึง สถานศึกษามีการสำวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชนมีการจัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด เทคนิค ทักษะทางวิชาการ ส่งเสริมให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทาง วิชาการ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวทางปฏิบัติการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 38)

1. สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ โดยมีการสำรวจความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (สัมภาษณ์)

นิยามของการวิจัยเชิงคุณภาพ

จุมพล หนิมพานิช (2551, หน้า 54-55) ได้กล่าวถึงการวิจัยเชิงคุณภาพไว้ว่าเป็น การศึกษาวิจัยที่พรรณนาโลกของชีวิตมนุษย์จาก “ด้านใน” มาสู่ “ด้านนอก” (From the inside out) กล่าวคือ เป็นการศึกษาวิจัยที่มองจากทรรศนะของบุคคลที่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์หรือในปรากฏการณ์นั้นๆ เป็นการศึกษาวิจัยที่ให้ความสำคัญด้านความรู้สึกแบบ “คนใน” ขณะเดียวกันพยายามแสวงหาความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นจริงทางสังคม (Social realities) การให้ความสนใจกับ กระบวนการ (Processes) แบบแผนของความหมาย (Meaning pattern) ลักษณะทางโครงสร้าง (Structural features) การวิจัยเชิงคุณภาพจึงเป็นการแสวงหาความรู้โดยพิจารณาปรากฏการณ์ทางสังคมจากสภาพความเป็นจริงในทุกมิติ เป็นการศึกษาติดตามระยะยาวและเจาะลึก โดยในการศึกษาปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นการศึกษาในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความหมายที่มนุษย์กำหนดขึ้น

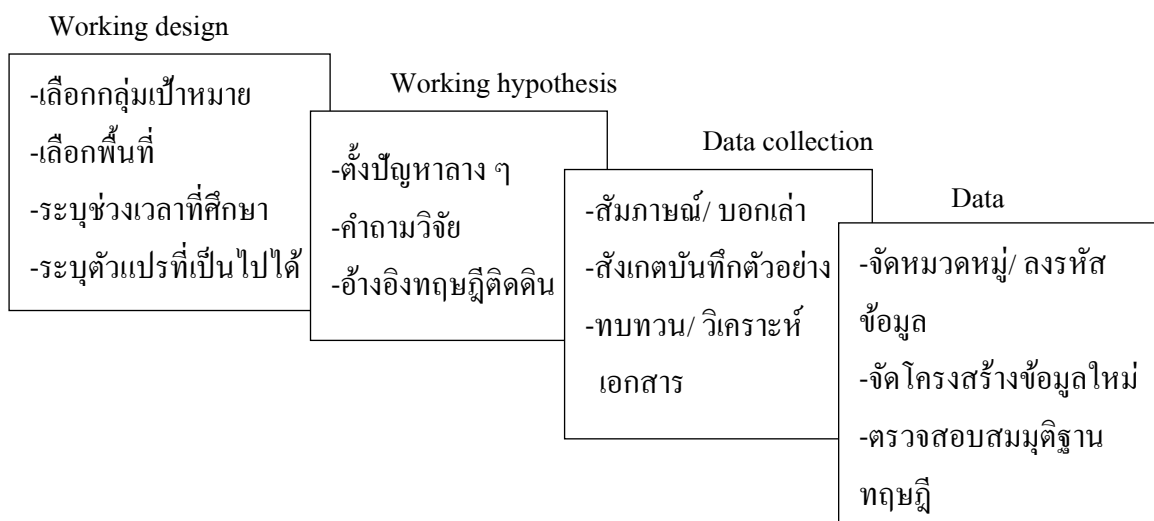
ชาย โปธิลิตา (2552, หน้า 25) ได้นิยามการวิจัยเชิงคุณภาพว่าเป็นการวิจัยที่ทำในสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ ใช้วิธีการศึกษาและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย แต่เครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูลคือตัวนักวิจัยเอง การวิจัยแบบนี้มีการออกแบบที่ยืดหยุ่น นักวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยหลักการแบบอุปนัย การวิเคราะห์กับการเก็บข้อมูลดำเนินการไปพร้อมกันในสนาม เริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างละเอียด จนมองเห็นมโนทัศน์หรือแนวคิดที่มีความหมายจากข้อมูล และเห็นความเชื่อมโยงของมโนทัศน์เหล่านั้น จนนักวิจัยสามารถสรุปเป็นคำอธิบาย แนวคิด หรือทฤษฎีเบื้องต้นได้ การวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งการตีความ เพื่อทำความเข้าใจความหมายของพฤติกรรม หรืออธิบายปรากฏการณ์ในทัศนะของผู้ที่ถูกรับศึกษา โดยมีจุดยืนอยู่บนบริบทของปรากฏการณ์หรือของคนที่ถูกรับศึกษาเหล่านั้น

สรุปได้ว่า การวิจัยเชิงคุณภาพหมายถึงการค้นคว้าหาความรู้ความจริงที่มีวิธีการหลากหลายในการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมและพฤติกรรมของมนุษย์โดยมุ่งศึกษาภายใต้สภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงอย่างเป็นองค์รวม การศึกษาจะมุ่งเน้นการเก็บข้อมูลที่ใช้ระยะเวลาและใช้วิธีการเก็บข้อมูลที่นักวิจัยเอาตัวเองเข้าไปอยู่ในโลกที่เขาศึกษา ในการวิเคราะห์จะมุ่งให้ความสนใจปัจจัยด้านความรู้สึก นึกคิด ความหมาย ค่านิยม หรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอื่นๆ โดยพยายามตีความหมายปัจจัยเหล่านั้นและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจความหมายของพฤติกรรม หรืออธิบายปรากฏการณ์ในมุมมองของผู้ที่ถูกรับศึกษา โดยมีจุดยืนอยู่บนบริบทของปรากฏการณ์หรือของคนที่ถูกรับศึกษาเหล่านั้น การศึกษามักเกี่ยวข้องกับสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

หลักการพื้นฐาน 5 ประการของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Wiersma, 2000, pp. 198-199)

1. เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ในภาพรวม ไม่แยกบางส่วนหรือบางองค์ประกอบมาทำการศึกษา
2. นักวิจัยต้องเข้าไปอยู่ในสนาม และสังเกตสิ่งที่ศึกษาอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่มีการจัดกระทำใหม่เพื่อศึกษา
3. การรับรู้ “ความหมาย” ของสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเป็นไปอย่างแท้จริงที่สุดคือ “การวัด” ที่ต้องการในการวิจัย
4. ข้อตกลงเบื้องต้นใด ๆ สามารถลี้ลับหรือเปลี่ยนแปลงได้โดยข้อตกลงใหม่หรือข้อสรุปที่ค้นพบใหม่
5. ปรากฏการณ์ ก็คือรูปแบบ โครงสร้างหลวม ๆ ที่มีความยืดหยุ่นในการทำนายไม่เฉพาะตายตัว

องค์ประกอบของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของการออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Wiersma, 2000, pp. 198-199)

คุณลักษณะ 20 ประการของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Marshall, 1995)

1. ประเด็นที่ศึกษาต้องเหมาะกับวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ขจัดความลำเอียงทั้งตัวนักวิจัยและเชิงทฤษฎี
3. ป้องกันการตัดสินคุณค่าข้อมูลขณะรวบรวม/ วิเคราะห์
4. มีข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ของข้อค้นพบกับความจริง
5. กำหนดคำถามวิจัยไว้แล้วหาคำตอบ/ ตั้งคำถามต่อ ๆ ไป
6. เชื่อมโยงการศึกษาครั้งนี้กับครั้งก่อน ๆ อย่างชัดเจน
7. เสนอรายงานวิจัยที่สะดวกในการเข้าถึงสิ่งที่วิจัย
8. ข้อมูลที่น่าเสนอมีความครอบคลุมและตรวจสอบอย่างดี
9. ผลวิจัยมีข้อจำกัดในการอ้างอิง แต่สามารถถ่ายโยงได้
10. วิธีการทำงานภาคสนาม และการบันทึกมีความชัดเจน
11. มีการสังเกตอย่างครอบคลุมครบวงจรกิจกรรมที่ศึกษา
12. ข้อมูลที่รวบรวมมา สามารถวิเคราะห์ซ้ำ/ ตรวจสอบได้
13. มีการใช้วิธีตรวจสอบคุณภาพข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
14. มีการบันทึกภาคสนามเป็นลายลักษณ์อักษร
15. ความจริงถูกล้วงออกมาจากมุมมองที่ข้ามวัฒนธรรม
16. นักวิจัยต้องมีความละเอียดอ่อน และมีจรรยาบรรณ

17. ในบางครั้งผู้เกี่ยวข้องในการวิจัยอาจได้รับประโยชน์เชิงการเสริมสร้างพลังร่วม
18. กลยุทธ์รวบรวมข้อมูลต้องมีประสิทธิภาพและเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
19. ต้องพยายามสร้าง “ภาพใหญ่” ให้เห็นภาพตลอดแนวทั้งระบบ
20. ต้องพยายามทำความเข้าใจความเป็นมาของบริบทองค์กร/ สถาบันว่าเป็นอย่างไร และมีบทบาทอย่างไร

เทคนิคการรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documents)

เอกสารเป็นหลักฐานสำคัญที่จะทำให้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกมองเห็นภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ ทั้งที่เป็นปัจจัย กระบวนการ และผลลัพธ์ของโรงเรียน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อีกทั้งเอกสารหลักฐานยังสามารถชี้เห็นถึงพฤติกรรมของบุคคล วัฒนธรรม องค์กร ความมุ่งมั่นตั้งใจ หรือความรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนได้อีกด้วย เปรียบเสมือนแผนที่นำทางที่จะช่วยให้กระบวนการ OD ในโรงเรียนเริ่มต้นได้ตรงจุดที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับ OD ในโรงเรียน ตัวอย่างเช่น รายงานประจำปี แผนพัฒนาโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินตนเอง รายงานการประเมินจากหน่วยงานภายนอก บันทึกการประชุมประจำเดือน หนังสือร้องเรียนต่าง ๆ จากผู้ปกครอง สมุดลงเวลาปฏิบัติหน้าที่ บันทึกการประชุมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ แผนการสอนหรือบันทึกการสอนของครูรายบุคคล สมุดการบ้านนักเรียน ผลงานนักเรียน เป็นต้น วิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐานเหล่านี้ต้องมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอน ผู้รวบรวมข้อมูลต้องกำหนดขอบข่ายของข้อมูลที่ต้องการ เมื่อได้สำรวจและทราบแหล่งของเอกสารหลักฐานแล้วก็ทำการรวบรวมเอกสารหลักฐาน และควรจัดทำรายการเอกสารหลักฐานให้เป็นระบบเพื่อความสะดวกในการค้นหาและศึกษาในรายละเอียดต่อไป

หลักการสำคัญของการรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสารหลักฐานคือ ผู้รวบรวมข้อมูลต้องคัดเลือกก่อนว่าเอกสารหลักฐานเหล่านั้นให้ข้อมูลที่มีคุณภาพหรือไม่ และต้องศึกษาเอกสารหลักฐานอย่างละเอียดรอบคอบ พยายามค้นหาความหมายหรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏชัดเจนหรือแฝงอยู่ในเอกสารหลักฐานเหล่านั้น แล้วทำการบันทึกข้อมูล ซึ่งอาจจดบันทึกอย่างละเอียด หรือเลือกบันทึกเฉพาะประเด็นที่สนใจตามวัตถุประสงค์ของการรวบรวม และถูกต้องตรงตามความเป็นจริง อย่างไรก็ตามการใช้วิธีรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐานก็มีข้อดีและข้อจำกัดที่ต้องพิจารณา

ตารางที่ 1 ข้อดีและข้อจำกัดของการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหลักฐาน (Schmuck, 2006)

ข้อดี	ข้อจำกัด
1. ข้อมูลที่ได้ปราศจากความลำเอียงของผู้รวบรวม เพราะข้อมูลเป็นเอกสารหลักฐานโดยตรง	1. การบันทึกจากตัวเอกสารหลักฐานอาจไม่สมบูรณ์ได้หากเอกสารหลักฐานนั้นมีรายละเอียดมาก หรืออาจมีความลำเอียงจากการเลือกบันทึกเฉพาะที่สำคัญหรือผู้บันทึกให้ความสนใจ
2. สามารถศึกษาข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นผ่านมาแล้วในอดีตได้	2. การตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วในอดีตเป็นไปได้ยาก

2. การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลที่ใช้มากสำหรับการวิจัยปฏิบัติการในโรงเรียน เพราะเป็นวิธีที่เหมาะสมกับข้อมูลที่เป็นพฤติกรรม การกระทำ กิริยาอาการหรือการแสดงออกทั้งของบุคคลและของกลุ่มบุคคลซึ่งสามารถใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ รับรู้ และทำความเข้าใจได้ (Macintyre, 2000)

ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องของการกระบวนการ OD ในโรงเรียน ตัวอย่างเช่น พฤติกรรมการสอน พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ความทุ่มเทเอาใจใส่ในงาน การเจรจาต่อรองผลประโยชน์หรือในสิ่งที่มีส่วนได้เสีย การแสดงความคิดเห็นทั้งในระดับกลุ่มหรือระดับโรงเรียน การติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การเคารพต่อการตัดสินใจ เป็นต้น ซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านี้สามารถบันทึกเป็นข้อมูลได้ อย่างไรก็ตามการใช้การสังเกตเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อสะท้อนผล OD ในโรงเรียน ผู้รวบรวมจะต้องพิจารณาข้อดีและข้อจำกัดของการสังเกต

ตารางที่ 2 ข้อดีและข้อจำกัดของการรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต

ข้อดี	ข้อจำกัด
1. เหมาะกับข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมมากกว่า ข้อมูลที่เป็นความรู้สึกหรือการรับรู้	1. ผู้สังเกตอาจดัดแปลงข้อมูลพฤติกรรม ของผู้ถูกสังเกตได้
2. สามารถสังเกตข้อมูลบางอย่างจากผู้อื่น ที่ไม่ใช่ผู้ถูกสังเกตได้	2. ผู้สังเกตต้องใช้เวลารอคอยนาน
3. สามารถรวบรวมโดยอ้อมจากวีดิทัศน์	3. หากมีผู้สังเกตหลายคน ข้อมูลอาจไม่ตรงกัน
4. สามารถเลือกสังเกตได้อย่างเฉพาะเจาะจง	4. ข้อมูลบางส่วนอาจขาดหายไป ขณะเพ่ง สังเกตไปเฉพาะที่ใดที่หนึ่ง

2.1 วิธีการสังเกต

2.1.1 การสังเกตโดยผู้ถูกสังเกตรู้ตัว และไม่รู้ตัว (Known or unknown observation) การสังเกตโดยผู้ถูกสังเกตรู้ตัวนั้น ผู้สังเกตต้องเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ และใกล้ชิดกับผู้ถูกสังเกต ข้อดีคือ สามารถสังเกตพฤติกรรมได้ครบถ้วน แต่มีข้อเสียคือ ผู้ถูกสังเกตอาจแสดงพฤติกรรมไม่เป็นธรรมชาติ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน อาจทำให้ครูแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างจากการสอนปกติก็ได้ ส่วนการสังเกตโดยผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวนั้น ในบางครั้งผู้สังเกตอาจไม่สามารถเข้าไปอยู่ใกล้ชิดในสถานการณ์นั้นได้ แต่มีข้อดีคือ ทำให้ได้พฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติแท้จริง เช่น การสังเกตการณ์สอนของครูขณะที่มีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน เป็นต้น

2.1.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม (Participant or non-participant observation) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมนั้นผู้สังเกตต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์เหมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่ง ซึ่งต้องทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มด้วย ซึ่งผู้ถูกสังเกตอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ วิธีนี้จะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นธรรมชาติ ส่วนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมนั้นผู้สังเกตไม่ได้ร่วมกิจกรรม เป็นเพียงผู้ดูอยู่ห่าง ๆ การไม่มีส่วนร่วมนี้อาจได้ข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมธรรมชาติ แต่อาจได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน เช่น การสังเกตการประชุมของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือการประชุมประจำเดือนของโรงเรียน เป็นต้น

2.1.3 การสังเกตแบบมีระบบ และไม่มีระบบ (Structured or unstructured observation) การสังเกตแบบมีระบบเป็นวิธีที่ผู้สังเกตกำหนดแนวทาง รูปแบบของการสังเกตให้

เป็นระบบไว้ล่วงหน้า ซึ่งต้องทราบว่าจะสังเกตอะไร ในเวลาใด โดยจัดเตรียมแบบบันทึก การสังเกตไว้อย่างชัดเจนว่าจะบันทึกพฤติกรรมใด และตัวผู้ถูกสังเกตคือใคร และอาจมีการซักซ้อม การสังเกตไว้ล่วงหน้า ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่มียละเอียดครบถ้วนและถูกต้องมากกว่าการสังเกต แบบไม่มีระบบที่มีลักษณะตรงกันข้าม ไม่สามารถวางแผนการสังเกตไว้ล่วงหน้าได้ และควรใช้กับ สถานการณ์เฉพาะหน้าหรือในสถานการณ์ที่ไม่อาจวางระบบการสังเกตได้เท่านั้น

2.1.4 การสังเกตโดยตรง และโดยอ้อม (Direct or indirect observation) การสังเกต โดยตรงเป็นวิธีที่ผู้สังเกตอยู่ในสถานการณ์จริงและรวบรวมข้อมูลจากประสาทสัมผัสทั้งหมดได้ เช่น อยู่ในห้องประชุมขณะที่มีการประชุม เป็นต้น ส่วนการสังเกตทางอ้อมเป็นการสังเกตผ่าน เครื่องมือบันทึกข้อมูลอื่น ๆ เช่น การใช้เทคนิคบันทึกภาพวีดิทัศน์ และเสียง (Audio and video tape) การสอนของครู หรือการประชุม หรือสังเกตจากเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งมีข้อดีคือ สามารถสังเกตซ้ำได้หลายครั้งในภายหลัง ขจัดความลำเอียงในการบันทึกข้อมูลของผู้สังเกต มีความเหมาะสมกับบางสถานการณ์ที่หากสังเกตโดยตรงอาจจะได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริงได้ แต่มีข้อจำกัดคือ ข้อมูลที่ได้อาจไม่ครบถ้วน คุณภาพของเสียงและภาพอาจไม่ชัดเจน และอาศัย ผู้เข้าไปบันทึกภาพและเสียงแทนผู้สังเกต (Macintyre, 2000)

2.2 หลักการสังเกต

ในการสังเกต ผู้สังเกตต้องตระหนักอยู่ตลอดเวลาว่าข้อมูลที่ได้มานั้นจะมีคุณภาพ หรือถูกต้องแม่นยำมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้สังเกตเป็นหลัก ดังนั้นในการสังเกตจึงมีข้อควรคำนึง ดังนี้

2.2.1 ผู้รวบรวมข้อมูลต้องมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่าต้องการข้อมูลอะไรบ้าง กลุ่มเป้าหมายจะต้องสังเกตคือใครบ้าง แล้วกำหนดรายละเอียดของพฤติกรรมที่จะสังเกตออกเป็นหน่วยย่อย ๆ และให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด

2.2.2 ควรมีการเตรียมการสังเกตโดยวางระบบการสังเกตไว้ล่วงหน้า หากมีผู้สังเกตหลายคนควรมีการฝึกซ้อมก่อนการสังเกตจริง เพื่อให้การสังเกตมีมาตรฐานเดียวกัน และข้อมูลที่ได้มีความเป็นปรนัยมากที่สุด

2.2.3 ขณะทำการสังเกต ผู้รวบรวมข้อมูลควรมีสมาธิจดจ่อกับสถานการณ์ ตื่นตัวตลอดเวลา และเก็บรายละเอียดให้ได้มากที่สุด

2.2.4 ในการการสังเกตต้องหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะรบกวนผู้ถูกสังเกตให้น้อยที่สุด เช่น การถ่ายภาพ บันทึกเสียงสนทนาจะต้องระมัดระวังเพื่อให้ได้พฤติกรรมที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด

2.2.5 การใช้อุปกรณ์ช่วยในการสังเกต หากเป็นการสังเกตแบบรู้ตัวจะต้องขอ อนุญาตผู้ถูกสังเกตทุกครั้งก่อนใช้

2.2.6 การบันทึกการสังเกตต้องทำอย่างความรอบคอบให้ข้อมูลตรงตามสภาพความเป็นจริง และควรบันทึกรายละเอียดให้เร็วที่สุด เพื่อป้องกันการลืม

2.3 แบบบันทึกการสังเกต

แบบบันทึกการสังเกตเป็นเครื่องมือวิจัยที่ต้องสร้างขึ้นให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของการสังเกต และลักษณะข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 แบบ คือ แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) แบบมาตราประมาณค่า (Rating scales) และแบบบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal records) แต่ละแบบมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.1 แบบตรวจสอบรายการ

แบบตรวจสอบรายการ เป็นแบบบันทึกที่กำหนดพฤติกรรมที่จะสังเกตออกเป็นหน่วยย่อย ๆ และผู้สังเกตก็ตรวจสอบว่ามีพฤติกรรมเกิดขึ้นหรือไม่ ความถี่ของการเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด ผู้สังเกตเพียงแต่ตรวจสอบและทำเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรม ซึ่งแบบตรวจสอบรายการนี้เป็นแบบที่ใช้ง่าย สะดวก เหมาะสำหรับการสังเกตแบบมีระบบที่มีการวางแผนล่วงหน้าไว้

2.3.2 แบบมาตราประมาณค่า

แบบบันทึกการสังเกตที่เป็นแบบมาตราประมาณค่านั้นจะกำหนดระดับความเข้มของพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตออกเป็นช่วงคะแนน โดยผู้สังเกตจะเป็นผู้ตัดสินว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นมีความเข้มอยู่ในระดับใด ตามการกำหนดน้ำหนักความเข้มของผู้สังเกต ซึ่งสามารถออกแบบเพื่อสังเกตข้อมูลรายบุคคลและรายกลุ่มดังตัวอย่าง

2.3.3 แบบบันทึกพฤติกรรม

แบบบันทึกพฤติกรรมเป็นแบบสังเกตที่ไม่มีรูปแบบแน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับผู้สังเกตแต่ละคนจะออกแบบอย่างไร หากออกแบบบันทึกการสังเกตที่ได้ข้อมูลพฤติกรรมอย่างละเอียดเที่ยงตรง ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน ข้อดีของแบบบันทึกพฤติกรรมคือการได้ข้อมูลที่มีรายละเอียด ไม่จำกัดขอบเขตการบันทึกเช่นแบบอื่น แต่มีข้อเสียคือใช้เวลาในการบันทึกมากและมีความเป็นปรนัยน้อย

การสร้างแบบบันทึกการสังเกตมีหลักการ ดังนี้

1. ศึกษาและกำหนดโครงสร้างพฤติกรรมที่จะสังเกต แยกองค์ประกอบให้เห็นรายละเอียดของพฤติกรรมทั้งหมดตามระดับความซับซ้อนของพฤติกรรม
2. กำหนดหน่วยสังเกต ซึ่งมักใช้หน่วยเวลา หรือหน่วยเหตุการณ์ หรือหน่วยบุคคลที่จะสังเกต

3. ออกแบบและจัดทำแบบบันทึกการสังเกตฉบับร่าง และควรรนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อให้ทราบว่า มีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงพัฒนาอย่างไร

4. ปรับปรุงแก้ไข จัดทำแบบบันทึกฉบับจริง

3. การสัมภาษณ์ (Interviews)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยการสนทนาซักถามและโต้ตอบระหว่างผู้รวบรวมข้อมูลหรือผู้สัมภาษณ์ (Interviewer) กับผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ (Interviewee) วิธีนี้ผู้รวบรวมข้อมูลมีโอกาสดังกล่าวสังเกตบุคลิกภาพ อากัปกริยา ตลอดจนจนพฤติกรรมทางกายและวาจา ขณะสัมภาษณ์ซึ่งอาจใช้เป็นข้อมูลที่ใช้ตีความหมายพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบคำสัมภาษณ์ได้ด้วย การใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลนั้นมีข้อดีและข้อจำกัด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อดีและข้อจำกัดของการรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ (Macintyre, 2000; Schmuck, 2006)

ข้อดี	ข้อจำกัด
1. สามารถตะล่อมถามในประเด็นสำคัญจนได้รายละเอียดลึกซึ้งและครบถ้วนสมบูรณ์	1. ใช้เวลานาน และเกิดความเอียงได้จากวิธีการถามและจากตัวผู้สัมภาษณ์
2. ได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้ถูกสัมภาษณ์ ขณะทำการสัมภาษณ์	2. เป็นการยากในการเก็บประเด็นหรือจุดที่สำคัญจากข้อมูลย้อนกลับ
3. ผู้รวบรวมข้อมูลสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีก่อนสัมภาษณ์ทำให้ได้รับความไว้วางใจ	3. การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมทำได้ยาก หากผู้ให้ข้อมูลไม่เต็มใจ
4. เหมาะสำหรับผู้ให้ข้อมูลที่ไม่สามารถถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกออกมาได้ด้วยการเขียน	4. ไม่เหมาะกับข้อมูลที่เป็นเรื่องลับหรือประเด็นอ่อนไหวที่ผู้ให้ข้อมูลอึดอัดหากต้องพูดออกมาต่อหน้าผู้สัมภาษณ์
5. เหมาะกับข้อมูลที่เป็นเรื่องลับหรือประเด็นอ่อนไหวที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ต้องการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน แต่ต้องการพูดให้ฟัง	5. ลักษณะทางกายภาพและตำแหน่งหน้าที่ของผู้สัมภาษณ์อาจมีผลต่อความลำเอียงในการให้สัมภาษณ์
6. สามารถบันทึกเสียงไว้ได้เพื่อเปิดฟังซ้ำ หากต้องการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในการตีความหมาย	6. การบันทึกเสียงอาจทำให้เกิดความกลัวที่จะมีผลกระทบจากสิ่งที่ให้สัมภาษณ์ได้ และไม่สามารถบันทึกบรรยากาศอื่น ๆ ไว้ได้ ต้องใช้วิธีการจรรยาละเอียดประกอบ

3.1 วิธีการสัมภาษณ์

3.1.1 การสัมภาษณ์แบบมี/ ไม่มีระบบ (Structured or unstructured interviews)

การสัมภาษณ์แบบมีระบบเป็นวิธีการที่ผู้รวบรวมข้อมูลได้กำหนดรูปแบบการสัมภาษณ์ รายการคำถาม เวลาและสถานที่สัมภาษณ์ไว้เรียบร้อยแล้ว มักใช้กับกรณีมีผู้ถูกสัมภาษณ์หลายคน แต่สัมภาษณ์ในเรื่องเดียวกัน ขณะสัมภาษณ์ผู้รวบรวมข้อมูลจะดำเนินการตามระบบที่วางไว้ ซึ่งทำให้บรรยากาศและวิธีการมีความคล้ายคลึงและมีมาตรฐานเดียวกันทำให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงกัน ไม่เบี่ยงเบนอันเนื่องมาจากความแตกต่างในการสัมภาษณ์ แต่มีข้อจำกัดคืออาจทำให้ได้ข้อมูลไม่ลึกซึ่งเพียงพอในบางประเด็น ตรงข้ามกับการสัมภาษณ์แบบไม่มีระบบที่ผู้รวบรวมข้อมูลอาจตั้งคำถามเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมากที่สุด ทั้งนี้ผู้รวบรวมข้อมูลอาจทำการสัมภาษณ์แบบลึกหรือตั้งคำถามตะล่อม (Probe) ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความสนใจไปที่เรื่องเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบรวมจุดสนใจ (Focused interviews) ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลละเอียดลึกซึ้ง แต่ข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนจะไม่เป็นระบบเดียวกันทำให้ยุ่งยากในการจัดหมวดหมู่และการวิเคราะห์มากกว่าการสัมภาษณ์แบบมีระบบ

3.1.2 การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม/ รายบุคคล (Group/ individual interviews) ลักษณะ

การสัมภาษณ์ที่แยกตามจำนวนผู้ถูกสัมภาษณ์จะแบ่งเป็น 2 แบบคือ แบบกลุ่มและแบบรายบุคคล กรณีมีผู้ถูกสัมภาษณ์หลายคนและสัมภาษณ์ในประเด็นเดียวกันหรือต้องการข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงของกลุ่ม ก็อาจใช้การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม วิธีนี้ช่วยประหยัดเวลาในการสัมภาษณ์ และได้ข้อมูลครบถ้วนรวมทั้งได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูลไปพร้อมกัน ส่วนการสัมภาษณ์รายบุคคลนั้นก็มิข้อยกเว้น ผู้ถูกสัมภาษณ์จะให้ข้อมูลที่เป็นทัศนะหรือความรู้สึกได้อย่างอิสระมากกว่า การสัมภาษณ์แบบกลุ่มเพราะไม่มีการครอบงำจากกลุ่ม และเหมาะกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interviews) มากกว่าแบบกลุ่ม แต่ก็มีข้อจำกัดตรงที่อาจได้ข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วนเพราะผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่รู้ทั้งหมด หรือจำเป็นต้องตรวจสอบซ้ำกับผู้ถูกสัมภาษณ์คนอื่น ทำให้เสียเวลาในการรวบรวมข้อมูลมาก

3.2 หลักการสัมภาษณ์

ในการสัมภาษณ์ ผู้รวบรวมข้อมูลควรดำเนินการดังนี้

3.2.1 ผู้รวบรวมข้อมูลควรกำหนดจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน เตรียมแนวคำถาม แบบบันทึก ตลอดจนอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จะต้องใช้ในการสัมภาษณ์ให้พร้อม หากต้องสัมภาษณ์ในเป็นประเด็นที่มีความซับซ้อนหรือมีคำถามจำนวนมาก ควรมีการทดลองสัมภาษณ์ก่อนการสัมภาษณ์จริงเพื่อทดสอบความชัดเจนของคำถาม และเวลารวมที่ใช้ใน

การสัมภาษณ์ ซึ่งไม่ควรเกิน 2 ชั่วโมงเพราะผู้ถูกสัมภาษณ์จะมีความเหนื่อยล้า ทำให้ข้อมูลที่ได้ อาจไม่มีคุณภาพเพียงพอ

3.2.2 ควรมีการติดต่อนัดหมายผู้ถูกสัมภาษณ์ล่วงหน้า กำหนดช่วงเวลาที่จะใช้ สัมภาษณ์ สถานที่ และวิธีการสัมภาษณ์ และต้องให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกสะดวก เต็มใจไม่รู้สึกว่าจะ ถูกบังคับ

3.2.3 ขณะสัมภาษณ์ต้องสร้างบรรยากาศที่ดี ผ่อนคลาย เป็นกันเอง และชี้แจงให้ ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบว่า จะนำผลการสัมภาษณ์ไปใช้อย่างไร ให้คำรับรองว่าจะไม่ทำให้ผู้ถูก สัมภาษณ์เสื่อมเสียหรือเดือดร้อน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เต็มใจให้ข้อเท็จจริงมากที่สุด

3.2.4 ในขณะที่สัมภาษณ์ควรตั้งคำถามทีละคำถาม ใช้เวลารอคำตอบไม่เร่งเร้า และไม่ใช่คำถามนำหรือชี้แนะ ต้องแน่ใจว่าผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจคำถามทุกคำถามก่อนตอบ คำถาม ต้องตรงประเด็น ใช้ภาษาง่าย สื่อความหมายชัดเจนและเป็นคำถามที่ผู้ถูกสัมภาษณ์มีข้อมูล เมื่อได้ฟังคำตอบไม่ควรแสดงอารมณ์ หรือปฏิกิริยาใด ๆ เช่น การแสดงความเห็นด้วยหรือขัดแย้ง ต่อคำตอบ เพราะอาจมีผลต่อการตอบคำถามต่อไป หากจำเป็นต้องตั้งคำถามเพื่อสืบหาความจริง หรือถามลึกลงไป หรือเป็นเรื่องที่อาจมีผลกระทบควรชี้แจง และขออนุญาต รวมทั้งต้องกระทำด้วยความสุภาพ ไม่แสดงลักษณะอาการเร่งเร้าหรืออยากรู้ อยากเห็นจนผู้ถูกสัมภาษณ์มีความอึดอัด ที่จะให้ข้อมูล

3.2.5 ผู้รวบรวมข้อมูลควรจดบันทึกการสัมภาษณ์ทันทีเพราะอาจลืมได้ พยายาม จดบันทึกให้เร็ว และไม่แสดงความกังวลกับการจดบันทึกจนผู้ถูกสัมภาษณ์เสียจังหวะในการพูด หากจะใช้เครื่องบันทึกเสียงหรืออุปกรณ์อย่างอื่นช่วยจะต้องขออนุญาตและต้องให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ยินยอมก่อนจึงใช้ได้ ห้ามลักลอบบันทึกการสัมภาษณ์โดยเด็ดขาดเพราะเป็นการผิดจรรยาบรรณ และถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

3.3 รูปแบบคำถามในการสัมภาษณ์

รูปแบบของคำถามในการสัมภาษณ์ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ แบ่งออกเป็น 3 แบบตาม ลักษณะคำถาม คือ คำถามแบบกำหนดคำตอบ (Fixed-alternative questions) คำถามแบบปลายเปิด (Open end questions) และคำถามแบบมาตราประมาณค่า (Scale questions)

การสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์มีหลักการสำคัญเกี่ยวกับการเตรียมคำถาม ดังนี้

3.3.1 คำถามเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับปัญหาวิจัยและตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3.3.2 คำถามเหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้ถูกสัมภาษณ์และลักษณะข้อมูลที่ต้องการ

3.3.3 คำถามชัดเจนไม่กำกวม ไม่มีความหมายหลายนัย

3.3.4 ไม่ใช่คำถามนำหรือคำถามชักจูงความคิดผู้ตอบ

3.3.5 ถามในสิ่งที่ผู้ตอบรู้ หรือมีข้อมูล หรือมีหน้าที่รับผิดชอบ

3.3.6 คำถามไม่ทำให้ผู้ตอบรู้สึกต่อต้าน โรงเรียนหรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3.7 ไม่ควรตั้งคำถามที่จะได้คำตอบไม่ตรงตามความจริง

3.3.8 ใช้คำถามหลักและคำถามขยายเพื่อให้ได้คำตอบที่กระจ่างและชัดเจนที่สุด

นอกจากนี้ในการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์อาจใช้คำถามตะล่อมเพื่อขยายความหมายหรือรายละเอียดของข้อมูล โดยขณะสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะถามคำถามหลักก่อน เมื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามหลักแล้ว ก็ใช้คำถามตะล่อมเพื่อขยายรายละเอียดตามคำถามหลัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วาสนา สีสุน (2551) ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าประสบปัญหามากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานสูงกว่า ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ควรจัดอบรมส่งเสริมครูผู้สอนให้มีความรู้ด้านเทคนิควิธีการสอน ด้านการวัดและประเมินการศึกษา ส่งเสริมให้ครูวางแผนการนิเทศร่วมกัน และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

นิตยา พูลแสง (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์และขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยในทัศนะของผู้เชี่ยวชาญในการเสนอแนวทางการพัฒนา คือ ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการบริหาร วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จากประสบการณ์จริง แต่งตั้งคณะกรรมการในการนิเทศ ติดตามการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้เป็นระบบ ประสานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ปีพ.ศ. 2557) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าปัญหาการบริหารงานวิชาการ กลุ่มงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คือ บุคลากรขาดความรู้และความเข้าใจในโครงสร้างของหลักสูตรอย่างแท้จริง กลุ่มงานวัดผลและประเมินผล การเรียน คือ ขาดแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการดำเนินงาน กลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คือ ครูและนักเรียนไม่ทราบแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเท่าที่ควร กลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา คือ การดำเนินงานและการจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบ แนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการ พบว่า กลุ่มงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในเหตุผลและเห็นความสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน กลุ่มงานวัดผลและประเมินผล การเรียน ควรให้ความรู้ด้านการวัดผลให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน กลุ่มงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ควรจัดอบรมพัฒนาบุคลากรให้ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กลุ่มงานประกันคุณภาพการศึกษา ควรส่งเสริมให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ

งานวิจัยต่างประเทศ

แมคคาร์ธี (McCarthy, 1971, p. 705-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) จากกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาและครู ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มครูมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้ช่วยผู้บริหารและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานด้านวิชาการ เรื่องการสังเกตการณ์สอน การวัดผล และการประเมินการศึกษา การจัดตั้งคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีบทบาท มีความรับผิดชอบและบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกเหนือจากการบริหารงานด้านอื่น ๆ

แอกที (Agthe, 1979, p. 3076-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทและหน้าที่ของครูใหญ่และครูในงานวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ครูใหญ่และครูยอมรับว่างานปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำเป็นคณะ โดยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกัน ครูใหญ่ทำหน้าที่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ควรให้ความสำคัญในการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น ครูใหญ่และครูมีความคิดเห็นว่าโครงการสอนของอำเภอมีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีอิทธิพลต่อการใช้หลักสูตรในโรงเรียน นวัตกรรมและเทคโนโลยีมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่จากเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน และมีการทำงานในหมู่คณะมากยิ่งขึ้น

แมททอกซ์ (Mattox, 1987, p. 6061-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนในรัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ความต้องการอยู่ในระดับสูงของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ คือ มีความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านนิเทศ การประเมินผล การปรับปรุง การเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร

ยูเนสโก (UNESCO, 1992, p. 66) ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในระดับมัธยมศึกษา ได้สรุปปัญหาการใช้หลักสูตรของประเทศในทวีปเอเชีย ซึ่งได้แก่ ประเทศอัฟกานิสถาน บังคลาเทศ อินเดีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกาว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรเป็นปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนเอกสารหลักสูตรของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมครูเกี่ยวกับหลักสูตรขาดประสิทธิภาพ ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ตำราเรียนไม่ทันสมัย ขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบ ประการสุดท้าย คือ ศูนย์พัฒนาหลักสูตรขาดการวางแผนที่ดีในการนำหลักสูตรไปใช้

เชสเตอร์ (Cherter, 1996) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากการส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม สาธิตวิธีการสอน เพื่อให้ครูคุ้นเคยกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ จัดอภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอน จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสับเปลี่ยนเวียนชั้นเรียนและสังเกตการสอน จัดวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติและการประชุมเกี่ยวกับปัญหาการสอนให้ครูมีเวลาสำหรับการสอนมากขึ้น ให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุทัศนศึกษา วัสดุอุปกรณ์การศึกษา จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่ครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับวิชาครู เพื่อปรับปรุงการสอน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่าการปฏิบัติงานด้วยงานวิชาการยังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ เช่น ด้านการวางแผน การจัดการเรียนการสอน การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความต้องการนักเรียน และสอดคล้องกับเนื้อหาและหลักสูตรมีการประสานชุมชนในการจัดสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาและด้านการพัฒนาใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางด้านขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอน ครูมีไม่เพียงพอ รวมทั้งครูไม่ได้รับการพัฒนาตรง

กับความต้องการ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรจะมีการศึกษาปัญหาการบริหารงาน
วิชาการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มี
ประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การสรุปผลและจัดทำรายงานการวิจัย

การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา

การเลือกพื้นที่ที่ศึกษา คือ โรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เนื่องจากโรงเรียนยังพบปัญหาการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 คน เป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระของโรงเรียนระยองวิทยาคมแยกรายละเอียด ดังนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2 คน
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 3 คน

3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ 4 คน
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2 คน
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 2 คน
6. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ 2 คน
7. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2 คน
8. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยใช้วิธีผสมผสานระหว่างการสัมภาษณ์แบบสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ กับการสัมภาษณ์แบบตั้งคำถามไว้ล่วงหน้า โดยนำจุดแข็งของทั้ง 2 แบบมาใช้ประโยชน์ กล่าวคือ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ จะทำให้ทราบปัญหาด้านอื่น ๆ และการสัมภาษณ์แบบตั้งคำถามไว้ล่วงหน้ามุ่งศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ จำนวน 20 คน โดยใช้การเก็บข้อมูลครอบคลุมขอบข่ายที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

เมื่อรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้วทำการสรุปข้อมูลการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา จากตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ทั้งหมดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทั้ง 12 ด้าน
3. สร้างแบบสัมภาษณ์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
4. วิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์
 - 4.1 ประเด็นคำถามทุกคำถามต้องสัมพันธ์กับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และเป็นคำถามที่สอดคล้องกับงานทั้ง 12 ด้าน
 - 4.2 คำถามต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ
 - 4.3 คำถามนั้นผู้ตอบคำถามต้องรู้จริงและตอบได้ รวมทั้งต้องไม่เป็นคำถามนำและแนะนำคำตอบ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดย นำประเด็นคำถามที่กำหนดไว้ เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและพิจารณา จากนั้นนำประเด็นคำถามไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

1. นำแบบสัมภาษณ์ที่ตรวจสอบแล้ว ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านพิจารณาแก้ไขความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1.1 ดร.ชาย หาญณรงค์ อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2 ดร.ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์ อาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.3 ดร.สุริสา บุญโชติหิรัญ ผู้อำนวยการ โรงเรียนระยองวิทยาคม

2. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
โดยทำการแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปใช้สัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาถึง
ผู้อำนวยการ โรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

2. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ รวมทั้งสิ้น 20 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ตลอดเวลา
กล่าวคือ ผู้วิจัยต้องวิเคราะห์และตีความข้อมูลที่ได้ออกมา ขณะปฏิบัติภาคสนาม มีการตรวจสอบ
ความถูกต้องของคำสัมภาษณ์โดยเมื่อสัมภาษณ์เสร็จแล้วแต่ละและประเด็นคำถาม ผู้วิจัยจะอ่าน
คำสัมภาษณ์เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง ผู้วิจัยมีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้
(Methodological triangulation) คือ การใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่อง
เดียวกัน

โดยใช้หลักวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulate) คือ ต้องเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกัน
การสัมภาษณ์ และตรวจสอบจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระ
การเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ จำนวน 20 คน เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความน่าเชื่อถือหากการวิเคราะห์
แบบสามเส้าเกิดปัญหาว่าข้อมูลที่ได้อาจไม่ตรงกัน ควรมีการอภิปรายในกลุ่มของผู้ประเมินและผู้
ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ว่า ข้อมูลหลักฐานใดน่าเชื่อถือที่สุด ทั้งนี้การตัดสินใจตั้งอยู่บนข้อมูล
หลักฐานและเหตุผลที่นำมาอ้างอิงเป็นสำคัญ แต่หากยังสรุปไม่ได้ให้ถือว่ายังไม่มีข้อยุติและควรรหา

ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์ พร้อมกันนั้นก็ศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ สร้างข้อสรุปโดยวิธีอุปนัยเป็นสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปได้ว่าจะดำเนินการ 3 ประการ คือ การจัดประเภทข้อมูล (Category) การตีความ (Interpretation) และการสรุปความ (Summary) ซึ่งครอบคลุมที่สุด

การสรุปผลและการจัดทำรายงานการวิจัย

กรเขียนรายงานและเสนอข้อมูลในรายงานนี้ใช้วิธีเขียนพรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก โดยเมื่อเขียนงานจบ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลให้ผู้ให้ข้อมูลอ่านทบทวนแสดงความคิดเห็นร่วมกันและตีความหมายของผู้วิจัยว่าเที่ยงตรงตามที่ผู้ให้ข้อมูลพบปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการอยู่แล้วหรือไม่ แล้วจึงแก้ไขข้อมูลนำเอาข้อมูลมาสังเคราะห์และสรุปผล แล้วจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ถึงปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคมว่าเป็นอย่างไรรวมทั้งความคิดเห็นที่ได้ทำการศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยยึดกรอบขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กำหนดขอบข่าย/ภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 12 งาน มีรายละเอียดดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จากข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ นำเสนอเป็นความเรียง ดังนี้

ปัญหาที่พบ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบปัญหา ดังนี้

1.1 โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรและมีความหลากหลายตามแผนการเรียน
ดังกล่าวให้สัมพันธ์กับผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ “โรงเรียนของเราได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางก่อนจะนำมาจัดทำเป็นหลักสูตรโรงเรียน”

1.2 ครูผู้รับผิดชอบไม่ได้รับการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้และและไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างและขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ “ครูส่วนใหญ่ เขาไม่ค่อยมีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างของหลักสูตร”

1.3 โรงเรียนมีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ไม่มากเท่าที่ควร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์วางแผนการจัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นบุคลากรภายในโรงเรียน จึงทำให้

หลักสูตรสถานศึกษาอาจไม่ตรงตามความต้องการของชุมชนมากนัก ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “ในการจัดทำหลักสูตรยังขาดตัวแทนชุมชน ขาดคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “ในการวางแผนจัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่ก็มีแต่ครูที่เข้าร่วมประชุมกันจัดทำ”

1.4 โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งหลักสูตรท้องถิ่นไม่ชัดเจนและไม่ได้นำไปใช้จริง ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา “มีการวิเคราะห์หลักสูตรท้องถิ่น แต่ก็ไม่ได้เอาหลักสูตรนี้ไปใช้เลย”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ “โรงเรียนของเรามีหลักสูตรท้องถิ่นจริง แต่ก็ไม่ได้นำไปใช้จริงเลย”

1.5 ครูไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน สอนตามแบบเรียนหรือหนังสือเป็นหลัก ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “ครูไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตร เอกสารใช้แต่คู่มือครูหรือหนังสือในการสอน”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ส่วนใหญ่ครูเขาก็ใช้คู่มือสอนกัน สอนตามหนังสือ”

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบปัญหา ดังนี้

2.1 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และขาดความเข้าใจเรื่องของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “ครูมีความรู้ความเข้าใจที่เน้นจากหนังสือแบบเรียน และการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่ก็เอามาจากซีดีทั้งนั้น”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ “ครูในบางกลุ่มสาระก็เน้นใช้หนังสือสอนเท่านั้น”

2.2 ภาระงานของครูมีมากทำให้การจัดแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถทำได้ โดยละเอียดและครอบคลุม ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “ด้วยภาระงานของครูที่มีมาก นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนอย่างเดียว ยังต้องทำงานด้านต่าง ๆ จึงทำให้การจัดแผน การจัดการเรียนรู้ไม่สามารถทำได้โดยละเอียดและครอบคลุม ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนขาดการบูรณาการด้านการคิด และการเชื่อมโยงข้ามสาระวิชา การจัดกิจกรรมไม่ครอบคลุม เนื้อหาตามหลักสูตรและวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร และขาดการวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียน”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “งานของครูก็มีเยอะอยู่แล้ว ไม่มีเวลา มานั่งทำแผนเองหรือก็ทำแผนแบบส่ง ๆ ไปไม่ค่อยละเอียดครอบคลุมเท่าไร”

2.3 ในการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู ทางโรงเรียนได้จัดอบรมบ้าง แต่ส่วนใหญ่ เป็นการจัดอบรมซึ่งไม่เป็นไปตามความต้องการ หรือความสนใจของครู ดังคำให้สัมภาษณ์ ของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “โรงเรียน มีการจัดอบรมบ้างส่วนใหญ่ว่างที่ไปอบรมมักไม่ค่อยตรงตามความต้องการในด้านที่ต้องการ พัฒนาของครู”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ส่วนใหญ่ว่างที่ได้ไปอบรมมักมีแต่ที่ไม่เสีย ค่าใช้จ่าย ส่วนที่ตรงตามความต้องการก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายทางโรงเรียนเลยไม่ไหวไป ครูก็เลยไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร”

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบปัญหา ดังนี้

3.1 ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการวัดผลประเมินผลในสถานศึกษา ยังขาดความรู้และเทคนิควิธีการวัดประเมินผลแนวใหม่ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “มีครูคนเดียว ที่เก่งในเรื่องนี้ ดังนั้นเวลาเกิดปัญหาอะไรในการวัดผลก็ต้องรอคำปรึกษา”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ การวัดผลประเมินผลในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และเทคนิคอยู่มาก ไม่ค่อยมีความ ชำนาญเท่าที่ควร”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “ครูที่ทำงานวัดและประเมินผล บางคนก็ยังไม่เคยได้รับการอบรมในด้านนี้เลย จึงไม่ค่อยมีความรู้ ความชำนาญในเรื่องนี้”

3.2 ครูผู้สอนเองขาดความรู้และเทคนิควิธีการวัด และประเมินผล ไม่เห็นความสำคัญ ของการวัดและประเมินผล ไม่วางแผนการวัดและประเมินผลไว้ล่วงหน้า ใช้เครื่องวัดผลไม่ถูกต้อง และไม่เหมาะสม ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ครูยังวัดผลไม่ได้หลากหลาย ยังขาดกระบวนการการทำความเข้าใจเรื่องวัดผลประเมินผล โดยการวัดผล ครูไม่ค่อยดูความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละกลุ่มแต่ละบุคคล”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ “เครื่องมือในการวัดผลประเมินผลของครูส่วนใหญ่ได้มาจากการรวบรวมเอกสารอาจทำให้ขาดมาตรฐานไปบ้าง

3.3 ครูขาดความรู้การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ไม่เข้าใจการวัดและประเมินผลแนวใหม่ และมีภาระงานมาก ดึงคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “ครูมีภาระงานมากจึงไม่ค่อยมีเวลาในการทำความเข้าใจในการวัดและประเมินผลแนวใหม่”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี “ครูไม่ค่อยสร้างหรือหาคุณภาพของเครื่องมือในการวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่ก็เอาเครื่องมือมาจากคู่มือหรือแผนการจัดการเรียนรู้ตามซีดี”

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพบปัญหา ดังนี้

4.1 บุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติในการทำวิจัย ดึงคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “ครูไม่ค่อยทำการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนเชิงวิชาการ”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “งานวิจัยส่วนใหญ่ครูก็คัดลอกมาจากในอินเทอร์เน็ตเ็นตมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนิดหน่อย ไม่ได้ทำจริง”

4.2 โรงเรียนไม่ได้มีการจัดอบรมการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังไม่ค่อยมีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยอย่างจริงจัง ดึงคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “โรงเรียนมีการจัดอบรมการทำวิจัยแต่ไม่ต่อเนื่อง”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี “งบประมาณในการส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมในการทำวิจัยมีจำกัด”

4.3 ครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียน ดึงคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี “ครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนใหญ่จะทำเพื่อส่งฝ่ายวิชาการ แต่ไม่ได้ทำเพื่อไปใช้แก้ปัญหา”

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบปัญหา ดังนี้

5.1 ห้องเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อด้านเทคโนโลยี เครื่องโปรเจกเตอร์ยังไม่ได้มีใช้สำหรับทุกห้อง จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูไม่ค่อยผลิตสื่อด้านเทคโนโลยี ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
“เครื่องโปรเจกเตอร์ยังไม่ได้มีใช้สำหรับทุกห้อง ครูเลยสอนแบบบรรยายกัน”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “ทางโรงเรียนไม่ค่อยมีงบประมาณในการจัดหาเครื่องโปรเจกเตอร์มาติดตั้งให้ใช้ทุกห้องเรียน มีเพียงบางห้องเท่านั้นที่มี”

5.2 โรงเรียนยังมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการผลิตสื่อด้านเทคโนโลยีในจำนวนจำกัด ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา “โรงเรียนมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการผลิตสื่อด้านเทคโนโลยีแค่คนสองคน เวลาเกิดปัญหาเครื่องขัดข้องหรือปัญหาใด ๆ ก็จะทำให้แก้ไขล่าช้า”

ตัวแทนครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี “ครูไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องการผลิตสื่อ”

5.3 โรงเรียนยังขาดการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “โรงเรียนยังขาดการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ อาจด้วยเพราะว่า งบประมาณที่มีอยู่จำกัดนั่นเอง”

5.4 สื่อส่วนใหญ่ไม่มีความหลากหลายส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของ PowerPoint ที่เหมือนกัน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “สื่อในการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ก็เอา PowerPoint ที่ดาวน์โหลดมาจากในอินเทอร์เน็ตมาสอนจึงไม่ค่อยมีความหลากหลาย”

5.5 ครูไม่ค่อยใช้สื่อการเรียนการสอน สอนแบบบรรยาย ไม่มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นพวกใบงานและเอกสารในหนังสือ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “ครูไม่ค่อยใช้สื่อการจัดเรียนการสอนเน้นการบรรยายจากในหนังสือหรือไม่ก็แจกใบงานจึงทำให้ไม่มีความหลากหลาย”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “ครูบางส่วนสอนแต่ในตำรา ในหนังสือไม่ค่อยมีสื่อมาประกอบ”

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้พบปัญหา ดังนี้

6.1 ครูไม่มีคู่มือหรือแนวทางเกี่ยวกับการสอนแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น

ดังกล่าวให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “ครูไม่มีคู่มือหรือแนวทางเกี่ยวกับการสอนแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น จึงไม่เกิดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้”

6.2 โรงเรียนไม่มีการจัดระบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนให้เป็นสถานที่สำหรับศึกษาความรู้นอกห้องเรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “โรงเรียนได้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนแต่ไม่ได้มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างจริงจัง ไม่มีการจัดระบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนให้เป็นสถานที่สำหรับศึกษาความรู้นอกห้องเรียน”

6.3 โรงเรียนไม่มีการประสานความร่วมมือและจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู และบุคลากรอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี “โรงเรียนไม่มีการประสานความร่วมมือและจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู และบุคลากรอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง”

6.4 โรงเรียนยังขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถใช้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ๆ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี “โรงเรียนยังขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถใช้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ๆ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ”

6.5 แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหรือส่งเสริมเท่าที่ควร ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ “แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนของเรามีอยู่บ้างแต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหรือส่งเสริมเท่าที่ควร”

7. การนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา พบปัญหา ดังนี้

7.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษา ไม่มากเท่าที่ควร ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ครูส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษา”

7.2 ตารางนิเทศไม่เป็นไปตามที่กำหนด จึงมีผลทำให้กระบวนการเรียนการสอนของครูเป็นแบบเดิม ๆ ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาและตัวแทนครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ “ตารางนิเทศไม่เป็นไปตามที่กำหนด เพราะผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศเวลาไม่ตรงกัน บางครั้งต้องมีการเลื่อนการนิเทศ จึงมีผลทำให้กระบวนการเรียนการสอนของครูเป็นแบบเดิม ๆ ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน เพราะไม่ได้รับการนิเทศนั่นเอง”

7.3 โรงเรียนขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ “โรงเรียนยังไม่มีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “ครูขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา”

8. การแนะแนวการศึกษา

ด้านการแนะแนวการศึกษา พบปัญหา ดังนี้

8.1 โรงเรียนมีครูที่รับผิดชอบงานแนะแนวในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแนะแนวโดยตรงไม่มาก ทำให้การดำเนินการรวมถึงกลวิธีที่ใช้ในการแนะแนวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “โรงเรียนมีครูที่จบทางด้านแนะแนวโดยตรงจำนวนน้อย ซึ่งผู้ที่ทำการแนะแนวส่วนใหญ่จึงให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการ ทำให้การดำเนินการรวมถึงกลวิธีที่ใช้ในการแนะแนวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร”

8.2 ผู้ปกครองยังมีค่านิยมให้บุตรหลานเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ ทั้งที่ความรู้ความสามารถของนักเรียนไม่เหมาะสมกับสายสามัญ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “ผู้ปกครองยังมีค่านิยมให้บุตรหลานเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ ทั้งที่ความรู้ความสามารถของนักเรียน ไม่เหมาะสมกับสายสามัญ ทำให้นักเรียนไม่มีความสุขกับการเรียน”

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบปัญหา ดังนี้

9.1 การบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูและผู้บริหารขาดความตระหนักถึงเป้าหมาย ทางโรงเรียนกำหนดเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาไม่ชัดเจน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “ครูบางส่วนไม่ค่อยความตระหนักถึงเป้าหมาย ทางโรงเรียนกำหนดเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการศึกษา”

9.2 บุคลากรของโรงเรียนบางส่วนไม่ทราบเกณฑ์ จึงทำให้ขาดแนวทาง ในการดำเนินการที่ถูกทิศทาง ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ครูบางส่วนไม่ทราบเกณฑ์ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงทำให้ขาดแนวทางในการดำเนินการที่ถูกต้อง”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “ครูบางคนไม่เข้าร่วมการประชุม และไม่สอบถามจึงทำให้ไม่ทราบเกณฑ์ต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง”

9.3 ครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ “ครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คิดว่าเป็นหน้าที่ของคนบางกลุ่ม ไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง”

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบปัญหา ดังนี้

10.1 โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของชุมชนทางด้านวิชาการอยู่ในปริมาณที่น้อย ขาดการประสานร่วมมืออย่างจริงจังกับชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “โรงเรียนไม่ได้ทำแบบสำรวจความต้องการของชุมชนทางด้านวิชาการ จึงทำให้ขาดการประสานร่วมมืออย่างจริงจังกับชุมชน”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการรับฟังข้อมูล และให้ความร่วมมือแค่บางส่วน”

10.2 โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนแก่บุคลากรที่เข้ารับการอบรมทางวิชาการ อย่างเพียงพอ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ “โรงเรียนไม่ค่อยมีงบประมาณสนับสนุนแก่บุคลากรที่เข้ารับการอบรมทางวิชาการ”

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบปัญหา ดังนี้

11.1 โรงเรียนมีการดำเนินการจัดให้ความรู้ทางด้านทักษะทางวิชาการและขาดการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น ยังไม่ครบถ้วน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “โรงเรียนไม่มีการดำเนินการจัดให้ความรู้ทางด้านทักษะทางวิชาการ”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ “โรงเรียนมีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่นเล็กน้อย”

11.2 โรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการ ขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย สถาบัน สมาคม องค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ “โรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการ”

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ “โรงเรียนขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย สถาบัน สมาคม องค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ”

11.3 โรงเรียนขาดการร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา “โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นอย่างจริงจังและยังไม่ต่อเนื่อง”

11.4 ผู้รับผิดชอบการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่มีความชำนาญในการวางแผนงาน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “ผู้รับผิดชอบ การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความรู้ ความชำนาญในการวางแผน งาน”

11.5 โรงเรียนขาดวัสดุครุภัณฑ์ในการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน ดังคำให้ สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ “โรงเรียนขาดวัสดุครุภัณฑ์ในการเผยแพร่ เกียรติประวัติของโรงเรียน เนื่องด้วยงบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด”

11.6 ครูมีภารกิจมากไม่มีเวลาให้บริการชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้
ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม “ครูมีภาระงาน มาก ไม่ได้สอนอย่างเดียว ยังมีงานด้านอื่น ๆ อีก จึงไม่มีเวลาในการให้บริการชุมชน”

11.7 ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนเป็นครูที่บรรจุใหม่ ยังขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่มีความมั่นใจในการให้บริการให้ความรู้กับชุมชน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนเป็นครูที่บรรจุ ใหม่ ยังขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่มีความมั่นใจในการให้บริการให้ความรู้กับชุมชน”

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบปัญหา ดังนี้

12.1 โรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา อื่น ๆ ที่จัดการศึกษาทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนครูกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ “โรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ระดับอุดมศึกษา”

12.2 โรงเรียนไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ตัวแทนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ “โรงเรียนไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน”

แนวทางการพัฒนา

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 แนวทางการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตร

ด้านการพัฒนาหลักสูตรมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1.1 ควรให้ท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดทำหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน โดยยึดหลักตามบริบทของสถานศึกษาและใช้หลักสูตรแกนกลางเป็นตัวควบคุมและออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.2 ควรบังคับใช้หลักสูตรที่มีการกำหนดระยะเวลาในการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจน บูรณาการกับองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

1.1.3 ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาสอนแทนครูที่ไม่ครบทุกวิชา หรือใช้สื่อการสอนทางช่องทางอื่นแทนผู้สอนในรายวิชานั้น

1.2 แนวทางการพัฒนาด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.2.1 ควรจัดอบรม พัฒนาความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ของครูผู้สอน ให้ถูกต้องและตรงตามความถนัด สนับสนุน ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหลักสูตรให้ละเอียดก่อนนำไปใช้

1.2.2 ควรพัฒนาครูหรือบุคลากรที่มีอยู่ให้มีคุณภาพ มีความรู้เรื่องหลักสูตรอย่างแท้จริง สามารถบริหารจัดการในการจัดการเรียนการสอนที่ประสิทธิภาพกับผู้เรียน

1.3 แนวทางการพัฒนาด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร
ด้านการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.3.1 ควรนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรไปใช้อย่างจริงจัง แนะนำให้ความรู้เพิ่มเติมเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน

1.3.2 ควรส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรโดยตรง และพัฒนาไปสู่กระบวนการนำไปใช้ในห้องเรียน มีการวัดประเมินผล หลังจากการจัดทำเป็นระยะ

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

ด้านการจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1.1 ควรจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง โดยเน้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สร้างความมั่นใจให้ผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา

2.1.2 ควรสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอก ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อประสานความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ เป็นการฝึกประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนที่ไม่เพียงแต่เฉพาะภายในห้องเรียน หรือครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว บูรณาการความรู้ให้มีความเหมาะสมและน่าสนใจ

2.1.3 ควรฝึกให้ครูมีทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียนมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน

2.2 แนวทางการพัฒนาด้านการสรุปองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง ด้านการสรุปองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.2.1 ควรอธิบายในเนื้อหารายวิชาที่เรียนก่อน ว่าคุณผู้เรียนนั้นมีความรู้ ความเข้าใจเดิมอยู่ในระดับใด และจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน

2.2.2 ควรสร้างหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากที่จะเรียน และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากที่ครูสอนภายในห้องเรียน

2.2.3 ควรศึกษาความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อนำมาปรับให้เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน เพราะระดับของความสามารถหรือปัญหาที่ได้ศึกษามาแล้ว จะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการวัดผล ประเมินผลเทียบโอนการเรียน

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาการกำหนดแนวทางการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

ด้านการกำหนดแนวทางการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1.1 ควรให้ครูเข้ารับการอบรม ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญในการกำหนดแนวทางการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สามารถกำหนดแนวทางได้

3.1.2 ควรสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

3.2 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดทำแผนการวัดผลประเมินผล

ด้านการจัดทำแผนการวัดผลประเมินผลมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.2.1 ควรจัดหาหรือพัฒนาครูให้เป็นครูเฉพาะด้านในการจัดทำแผนการวัดผลประเมินผล

3.2.2 ควรมีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายให้เป็นไปตามลักษณะของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละระดับ และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวัดผลที่มีความเที่ยงตรงมากที่สุดเหมาะสมกับผู้เรียน

3.3 แนวทางการพัฒนาด้านการเทียบโอนความรู้

ด้านการเทียบโอนความรู้มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.3.1 ควรมีการตรวจสอบผู้เรียนที่ย้ายมาจาก โรงเรียนอื่น เพื่อนำผลการศึกษามาเทียบในแต่ละรายวิชาให้มีความเหมาะสม เป็นความจริงและมีความถูกต้อง

3.3.2 ควรส่งเสริมให้ครูผู้ทำหน้าที่เทียบโอนผลการเรียนมีความรู้ที่แท้จริงในแต่ละรายวิชา เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตัวผู้เรียน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1 แนวทางการพัฒนาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

4.1.1 ควรพัฒนาให้ครูเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง นำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนานักเรียนที่มีความบกพร่องให้มีความรู้ความสามารถทัดเทียมผู้อื่น

4.1.2 ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนให้ทำวิจัยเพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และการศึกษาวิธีการในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

5.1 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

5.1.1 ควรจัดหางบประมาณในการจัดทำสื่อให้เหมาะสม นำงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีนั้นมาใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมให้ครูนั้นจัดทำสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ เหตุการณ์ในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมาก

5.1.2 ควรพัฒนาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยี การนำเอาความรู้สมัยใหม่มาบูรณาการรวมกับความรู้ หรือองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมให้เกิดเป็นนวัตกรรมที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด

5.1.3 ควรส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญในการจัดทำสื่อ เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพควบคู่ไปกับการศึกษาเอกสารหรือหนังสือเรียนประกอบ

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

6.1 แนวทางการพัฒนาด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ด้านการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

6.1.1 ควรส่งเสริมให้มีการสำรวจหาแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน และการปรับทัศนคติยอมรับในความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งแหล่งเรียนรู้ที่เห็นสภาพจริงจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากลอง สิ่งใหม่ ๆ

6.1.2 ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ให้กระตุ้นผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดหาผู้ดูแลปรับปรุงให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ พร้อมทั้งการจัดหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็น

6.1.3 ควรสร้างความปลอดภัยให้แหล่งเรียนรู้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงจุดที่ชำรุดให้มีความพร้อม

6.2 แนวทางการพัฒนาด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

6.2.1 ควรจัดหาหรือเลือกใช้แหล่งเรียนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีจำนวนจำกัดให้สอดคล้องหรือตรงความต้องการของการจัดการเรียนการสอน

6.2.2 ควรมีการวางแผนในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อลดปัญหาในการใช้ความซ้ำซ้อนและความไม่เข้าใจขั้นตอนในการใช้ ครูที่เข้าใจต้องถ่ายทอดวิธีการหรือขั้นตอนในการใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้

6.2.3 ควรจัดทำตารางเวลาที่เหมาะสม นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ โรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

7.1 แนวทางการพัฒนาด้านการนิเทศงานวิชาการระดับสถานศึกษา

ด้านการนิเทศงานวิชาการระดับสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

7.1.1 ควรจัดอบรมเตรียมความพร้อมให้ครูมีความรู้ในงานนิเทศ ให้ครูผู้นิเทศมีอิสระในการนิเทศ ส่งเสริมและจัดให้มีการนิเทศแบบพื้คู่น้อง

7.1.2 ควรมีการนิเทศที่ไม่เน้นหลักการวิชาการมากเกินไป ให้มองถึงบริบทโรงเรียน บริบทของครูผู้สอนที่มีความแตกต่างกัน เพื่อให้ผลการนิเทศประสบผลสำเร็จหรือได้ประโยชน์จากการนิเทศ

7.2 แนวทางการพัฒนาด้านการนิเทศงานวิชาการระดับเขตพื้นที่การศึกษา

ด้านการนิเทศงานวิชาการระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีแนวทางการพัฒนาด้าน ดังนี้

7.2.1 ควรส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจเขตพื้นที่การศึกษา ว่าการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการสร้างความร่วมมือ เพื่อให้ครูมีความมั่นใจ สบายใจและมีความถูกต้องในการจัดการเรียนการสอน

7.2.2 ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการนิเทศจากเขตพื้นที่การศึกษา โดยการนิเทศตามลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูสอนให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานของการจัดการเรียนการสอน

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

8.1 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้านปัญหาการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

8.1.1 ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองของนักเรียน
แก้ไข หาแนวทางสร้างความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับครู

8.1.2 ควรบูรณาการภาระงานของครูที่ปรึกษาให้มีความเหมาะสม สามารถดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนได้ทั่วถึงช่วยให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการช่วยเหลือตนเอง และครอบครัว
ของนักเรียน

8.2 แนวทางการพัฒนาด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับ
สถานศึกษาอื่น

ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่นมีแนว
ทางการพัฒนา ดังนี้

8.2.1 ควรพัฒนาส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ จนเกิดเป็น
ความชำนาญงานแนะแนวและครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานแนะแนวให้มีความชัดเจน สามารถ
เข้าเรียนโรงเรียนมัธยมได้อย่างมีคุณภาพ

8.2.2 ควรประสานงานกับสถานศึกษาอื่นเพื่อพัฒนางานด้านการแนะแนวของ
สถานศึกษาให้ได้รับการยอมรับ สร้างความมั่นใจในความสามารถในการเข้าศึกษาต่อในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาหรือสถานศึกษาอื่น และสร้างทางเลือกให้ผู้เรียนที่จบไป มีทางเลือกเกิดความพร้อม
ครอบครัวส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนในโรงเรียนมัธยมหรือโรงเรียนอื่น

9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม
สาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

9.1 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดโครงสร้างองค์กรให้รองรับการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา

ด้านการจัดโครงสร้างองค์กรให้รองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

9.1.1 ควรพัฒนา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีการเตรียมความพร้อม
ก่อนการประเมินจากการประกันคุณภาพภายใน

9.1.2 ควร ติดตาม ตรวจสอบและส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ เตรียมความพร้อมในการรองรับการประกันคุณภาพภายในต้องไม่ล่าช้าหรือดำเนินการไม่แล้วเสร็จ เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

9.1.3 ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ ฝึกฝนทักษะ จนเกิดเป็นความชำนาญในการทำหน้าที่การประกันคุณภาพภายใน และถ่ายทอดองค์ความรู้ ในการจัดทำรายงานประจำปีของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 แนวทางการพัฒนาด้านการประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา

ด้านการประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาภายในโดยบุคลากร ของสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

9.2.1 ควรพัฒนาครูให้มีความรู้และความชำนาญในการติดตาม ตรวจสอบ มาตรฐานการศึกษาภายใน ทำให้ผู้ถูกประเมินเข้าใจหรือได้ประโยชน์จากการประเมิน ตรวจสอบ คุณภาพมาตรฐานการศึกษา

9.2.2 ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม เพื่อยกระดับการประเมินและ ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายในให้มีคุณภาพ และนำผลที่ได้มาปรับใช้แก้ไขปัญหา ในอนาคต

9.3 แนวทางการพัฒนาด้านการประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ภายใน โดยสำนักงานเขตพื้นที่

ด้านการประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาภายในโดยสำนักงาน เขตพื้นที่ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

9.3.1 ควรให้ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตาม ตรวจสอบ คุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายใน ที่มีคุณภาพ

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

10.1 แนวทางการพัฒนาด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน

ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

10.1.1 ควรสร้างความเข้าใจของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ให้เห็นภาพของการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสม ประสานความร่วมมือจากภาคชุมชนพร้อมทั้งจัดหาแหล่งการเรียนรู้จากชุมชนที่มีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาสอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

10.1.2 ควรจัดหาผู้มีความรู้ภายในชุมชนร่วมกับครูจัดทำหลักสูตรชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและของสถานศึกษาในแต่ละวิชาที่สามารถนำมาบูรณาการร่วมกันได้ เพื่อให้เป็นไปตามคุณภาพมาตรฐานหลักสูตร

10.2 แนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

ด้านการส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

10.2.1 ครูควรเข้าหาผู้ปกครอง

10.2.2 ควรมีการติดต่อ สื่อสารกับชุมชนอย่างเป็นระบบ มีการติดตามผล ประเมินผล

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถาบันศึกษาอื่น

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคม ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

11.1 แนวทางการพัฒนาด้านการร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

11.1.1 ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนางานวิชาการร่วมกับสถานศึกษาภายนอก จัดหาครูให้ครบในทุกสาระวิชาหรือจัดการบูรณาการเรียนรู้อื่นๆ ใช้สื่อแทนครูที่ไม่มีครูสอน จัดหาช่องทางให้ครูมีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาร่วมกับสถานศึกษาอื่น

11.1.2 ควรมีการจัดกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา มีการติดต่อ ประสานงานที่ดี สร้างความร่วมมือจากสถานศึกษาอื่น

11.2 แนวทางการพัฒนาด้านการสร้างความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

ด้านการสร้างความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

11.2.1 ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ ให้มากขึ้น

11.2.2 ควรกระตุ้นให้ครูไปสร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระโรงเรียนระยองวิทยาคมได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา ดังนี้

12.1 แนวทางการพัฒนาด้านการสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการของบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ด้านการสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการของบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

12.1.1 ควรส่งเสริมให้ครูสำรวจ และทำความเข้าใจในด้านการสนับสนุนงานวิชาการของบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.1.2 ควรมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานสำรวจความต้องการ ในด้านการสนับสนุนงานวิชาการของบุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.2 แนวทางการพัฒนาด้านการกำหนดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ด้านการกำหนดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

12.2.1 ควรสื่อสารให้ชุมชนได้รับทราบว่าเรามีแหล่งเรียนรู้ที่อะไรบ้าง”

12.2.2 ควรหางบประมาณเพิ่ม

12.3 แนวทางการพัฒนาด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

12.3.1 ควรกระตุ้นให้ผู้ปกครองสนใจการศึกษาของบุตรหลาน ชุมชน องค์กร สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยยึดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ตามกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระของโรงเรียนระยองวิทยาคม รวมทั้งสิ้น 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์เชิงอุปนัย (Inductive analysis)

หลังจากได้ข้อมูลแล้วนำมาสรุปปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ได้ดังนี้

สรุป

ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในแต่ละด้าน มีดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรและมีหลักสูตรหลากหลายตามแผนการเรียน
1.2 ครูผู้รับผิดชอบไม่ได้รับการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้และและไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้างและขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1.3 โรงเรียนมีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ไม่มากเท่าที่ควร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์วางแผนการจัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นบุคลากรภายในโรงเรียน จึงทำให้หลักสูตรสถานศึกษาอาจไม่ตรงตามความต้องการของชุมชนมากนัก

1.4 โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งหลักสูตรท้องถิ่นไม่ได้นำไปใช้จริง

1.5 ครูไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน สอนตามแบบเรียนหรือหนังสือเป็นหลัก

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

- 2.1 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และขาดความเข้าใจเรื่องของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ
- 2.2 ด้วยภาระงานของครูที่มีมากนอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนอย่างเดียว ยังต้องทำงานด้านต่าง ๆ จึงทำให้การจัดแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถทำได้โดยละเอียด และครอบคลุม ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดการบูรณาการด้านการคิด และการเชื่อมโยงข้ามสาระวิชา การจัดกิจกรรมไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรและวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร และขาดวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียน
- 2.3 ในการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู ทางโรงเรียนได้จัดอบรมบ้าง แต่ส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมซึ่งไม่เป็นไปตามความต้องการ หรือความสนใจของครู
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
 - 3.1 ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการวัดผลประเมินผลในสถานศึกษา ยังขาดความรู้และเทคนิควิธีการวัดประเมินผลแนวใหม่
 - 3.2 ครูผู้สอนเองขาดความรู้และเทคนิควิธีการวัด และประเมินผล ไม่เห็นความสำคัญของการวัดและประเมินผล ไม่วางแผนการวัดและประเมินผลไว้ล่วงหน้า ใช้เครื่องวัดผลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม
 - 3.3 ครูขาดความรู้การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ไม่เข้าใจการวัดและประเมินผลแนวใหม่ และมีภาระงานมาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 4.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติในการทำวิจัยไม่ละเอียด
 - 4.2 โรงเรียนมีการจัดอบรมการทำวิจัยไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งยังไม่ค่อยมีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยอย่างจริงจัง
 - 4.3 ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในการทำวิจัยในชั้นเรียน ส่วนใหญ่จัดทำเพื่อส่งฝ่ายวิชาการ แต่ไม่ได้ทำเพื่อไปใช้แก้ปัญหา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 5.1 ห้องเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อด้านเทคโนโลยี เครื่องโปรเจกเตอร์ ยังไม่ได้มีใช้สำหรับทุกห้อง จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูไม่ค่อยผลิตสื่อด้านเทคโนโลยี
 - 5.2 โรงเรียนยังมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการผลิตสื่อด้านเทคโนโลยีในจำนวนจำกัด

5.3 โรงเรียนยังขาดการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ อาจด้วยเพราะว่างงบประมาณที่มีอยู่จำกัดนั่นเอง

5.4 สื่อส่วนใหญ่ไม่มีความหลากหลายส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของ PowerPoint ที่เหมือนกัน

5.5 ครูไม่ค่อยใช้สื่อการเรียนการสอน สอนแบบบรรยาย ไม่มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นพวกใบงานและเอกสารในหนังสือ

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

6.1 ครูไม่มีคู่มือหรือแนวทางเกี่ยวกับการสอนแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน

6.2 โรงเรียนได้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนแต่ไม่ได้มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างจริงจัง ไม่มีการจัดระบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนให้เป็นสถานที่สำหรับศึกษาความรู้นอกห้องเรียน

6.3 โรงเรียนไม่มีการประสานความร่วมมือและจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครู และบุคลากรอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.4 โรงเรียนยังขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถใช้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ๆ

6.5 แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหรือส่งเสริมเท่าที่ควร

7. การนิเทศการศึกษา

7.1 ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษา ไม่มากเท่าที่ควร

7.2 ตารางการนิเทศไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด เพราะผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศเวลาไม่ตรงกัน บางครั้งต้องมีการเลื่อนการนิเทศ จึงมีผลทำให้กระบวนการเรียนการสอนของครูเป็นแบบเดิม ๆ ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน เพราะไม่ได้รับการนิเทศนั่นเอง

7.3 โรงเรียนขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

8.1 โรงเรียนไม่มีครูที่รับผิดชอบงานแนะแนวในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแนะแนวโดยตรง ซึ่งผู้ที่ทำการแนะแนวส่วนใหญ่จึงให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการ ทำให้การดำเนินการรวมถึงกลวิธีที่ใช้ในการแนะแนวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

8.2 ผู้ปกครองยังมีค่านิยมให้บุตรหลานเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ ทั้งที่รู้ความสามารถของนักเรียนไม่เหมาะสมกับสายสามัญ

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.1 การบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากร ในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูและผู้บริหารขาดความตระหนักถึงเป้าหมาย ทางโรงเรียน กำหนดเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาไม่ชัดเจน

9.2 บุคลากรของโรงเรียนบางส่วนไม่ทราบเกณฑ์ จึงทำให้ขาดแนวทาง ในการดำเนินการที่ถูกต้องถูกทาง

9.3 ครูส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

10.1 โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของชุมชนทางด้านวิชาการอยู่ในปริมาณ ที่น้อย ขาดการประสานร่วมมืออย่างจริงจังกับชุมชน

10.2 โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนแก่บุคลากรที่เข้ารับการอบรมทางวิชาการ อย่างเพียงพอ

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

11.1 โรงเรียนไม่มีการดำเนินการจัดให้ความรู้ทางด้านทักษะทางวิชาการ และขาดการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน และท้องถิ่น

11.2 โรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการ ขาดการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย สถาบัน สมาคม องค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

11.3 โรงเรียนขาดการร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

11.4 ผู้รับผิดชอบการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไม่มีความชำนาญในการวางแผนงาน

11.5 โรงเรียนขาดวัสดุครุภัณฑ์ในการเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน

11.6 ครูมีภารกิจมากไม่มีเวลาให้บริการชุมชน

11.7 ครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนเป็นครูที่บรรจุใหม่ ยังขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่มีความมั่นใจในการให้บริการให้ความรู้กับชุมชน

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.1 โรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา

12.2 โรงเรียนไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน

แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ในแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 การพัฒนาหลักสูตร

1.1.1 ควรให้ท้องถิ่นหรือชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดทำหรือผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน ต้องประสานให้ชุมชนเขาเข้ามามีส่วนในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาบ้าง

1.1.2 ควรบังคับใช้หลักสูตรที่มีการกำหนดระยะเวลาในการใช้หลักสูตรอย่างชัดเจน บูรณาการกับองค์ความรู้ใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน

1.1.3 ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาสอนแทนครูที่ไม่ครบทุกวิชา

1.2 การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.2.1 ควรจัดอบรม พัฒนาความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ของครูผู้สอนให้ถูกต้อง ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหลักสูตรให้ละเอียดก่อนนำไปใช้ ให้ครูทุกคนได้อบรมเรื่องหลักสูตร จะได้เข้าใจตรงกัน

1.2.2 ควรพัฒนาครูหรือบุคลากรที่มีอยู่ให้มีคุณภาพ มีความรู้เรื่องหลักสูตรอย่างแท้จริง สามารถบริหารจัดการในการจัดการเรียนการสอนที่ประสิทธิภาพ

1.3 การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร

1.3.1 ควรนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรไปใช้จริงจัง แนะนำให้ความรู้เพิ่มเติมเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน

1.3.2 ควรส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรโดยตรง และพัฒนาไปสู่กระบวนการนำไปใช้ในห้องเรียน มีการวัดประเมินผล หลังจากการจัดทำเป็นระยะ

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

2.1 การจัดกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้

2.1.1 ควรจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง โดยเน้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง กำเนึงถึงความสามารถของแต่ละคน

2.1.2 ควรสนับสนุนให้หน่วยงานภายนอก ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อประสานความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ เป็นการฝึกประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมหลาย ๆ ชั้น นักเรียนจะได้มีประสบการณ์ใหม่ครูเองก็ได้ประสบการณ์ด้วย

2.1.3 ควรฝึกให้ครูมีทักษะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของผู้เรียนมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม ในการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน อบรมให้ครูเพื่อให้ได้มีการพัฒนาการเรียนการสอนที่หลากหลาย

2.2 การสรุปลงค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง

2.2.1 ควรอธิบายในเนื้อหารายวิชาที่เรียนก่อน ว่าผู้เรียนนั้นมีความรู้ ความเข้าใจเดิมอยู่ในระดับใด และจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียน

2.2.2 ควรสร้างหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจอยากที่จะเรียน และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากที่ครูสอนภายในห้องเรียน

2.2.3 ควรศึกษาความแตกต่างของผู้เรียน เพื่อนำมาปรับให้เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน

3. ด้านการวัดผล ประเมินผลเทียบโอนการเรียน

3.1 การกำหนดแนวทางการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

3.1.1 ควรให้ครูเข้ารับการอบรม ส่งเสริมให้ครูเป็นผู้เชี่ยวชาญในการกำหนดแนวทางการวัดผล และประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สามารถกำหนดแนวทางการวัดผล และประเมินผลได้

3.1.2 ควรสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวัดผล ประเมินผล ให้เขตจัดอบรมการวัดผล ประเมินผล แล้วแนะนำครูมาว่าต้องวัดผลอย่างไร จะได้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา

3.2 การจัดทำแผนการวัดผลประเมินผล

3.2.1 ควรจัดหาหรือพัฒนาครูให้เป็นครูเฉพาะด้านในการจัดทำแผนการวัดผล ประเมินผล

3.2.2 ควรมีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายให้เป็นไปตามลักษณะของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในแต่ละระดับ

3.3 ปัญหาในการเทียบโอนความรู้

3.3.1 ควรมีการตรวจสอบผู้เรียนที่ย้ายมาจากโรงเรียนอื่น เพื่อนำผลการศึกษามาเทียบในแต่ละรายวิชาให้มีความเหมาะสม เป็นความจริงและมีความถูกต้อง

3.3.2 ควรส่งเสริมให้ครูผู้ทำหน้าที่เทียบโอนผลการเรียนมีความรู้ที่แท้จริงในแต่ละรายวิชา เพื่อให้เกิดประโยชน์กับตัวผู้เรียน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.1 ปัญหาที่พบในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู

4.1.1 ควรพัฒนาให้ครูเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง นำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนานักเรียน

4.1.2 ควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนให้ทำวิจัยเพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และการศึกษาวิธีการในการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

5.1 การจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.1.1 ควรจัดหางบประมาณในการจัดทำสื่อให้เหมาะสม นำงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีนั้นมาใช้ในการพัฒนา ส่งเสริมให้ครูนั้นจัดทำสื่อ นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์ เหตุการณ์ในยุคปัจจุบัน

5.1.2 ควรพัฒนาส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเชี่ยวชาญในการให้ความรู้ด้านเทคโนโลยี การนำเอาความรู้สมัยใหม่มาบูรณาการรวมกับความรู้

5.1.3 ควรส่งเสริมให้ครูเห็นความสำคัญในการจัดทำสื่อ เพราะเป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

6.1 การสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษานอกสถานศึกษา

6.1.1 ควรส่งเสริมให้มีการสำรวจหาแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน

6.1.2 ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ ให้กระตุ้นผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดหาผู้ดูแลปรับปรุงให้พร้อมใช้งานอยู่เสมอ

6.1.3 ควรสร้างความปลอดภัยให้แหล่งเรียนรู้มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ปรับปรุงจุดที่ชำรุดให้มีความพร้อม ภารโรงและนักเรียนบางส่วน สำรวจเรื่องความปลอดภัยของแหล่งเรียนรู้

6.2 การใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและสถานศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

6.2.1 ควรจัดหาหรือเลือกใช้แหล่งเรียนที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน บริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีจำนวนจำกัดให้สอดคล้องหรือตรงความต้องการของการจัดการเรียนการสอน

6.2.2 ควรมีการวางแผนในการใช้แหล่งเรียนรู้ เพื่อลดปัญหาในการใช้ความซ้ำซ้อนและความไม่เข้าใจขั้นตอนในการใช้ ครูที่เข้าใจต้องถ่ายทอดวิธีการหรือขั้นตอนในการใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้

6.2.3 ควรจัดทำตารางเวลาที่เหมาะสม นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามเป้าหมายที่วางไว้

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

7.1 การนิเทศงานวิชาการระดับสถานศึกษา

7.1.1 ควรจัดอบรมเตรียมความพร้อมให้ครูมีความรู้ในงานนิเทศ ส่งเสริมและจัดให้การนิเทศแบบพี่เลี้ยง

7.1.2 ควรมีการนิเทศที่ไม่เน้นหลักการวิชาการมากเกินไป ให้มองถึงบริบทโรงเรียน บริบทของครูผู้สอนที่มีความแตกต่างกัน

7.2 การนิเทศงานวิชาการระดับเขตพื้นที่การศึกษา

7.2.1 ควรส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจเขตพื้นที่การศึกษาว่าการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการสร้างความร่วมมือ เพื่อทำให้ครูมีความมั่นใจ สบายใจและมีความถูกต้องในการจัดการเรียนการสอน

7.2.2 ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการนิเทศจากเขตพื้นที่การศึกษา

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา

8.1 การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

8.1.1 ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองของนักเรียน แก้ไข หาแนวทางสร้างความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับครู

8.1.2 ควรบูรณาการภาระงานของครูประจำชั้นให้มีความเหมาะสม สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทั่วถึงช่วยให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการช่วยเหลือตนเอง

8.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น

8.2.1 ควรพัฒนาส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจจนเกิดเป็นความชำนาญงานแนะแนวและครูที่ทำหน้ารับผิดชอบงานแนะแนวให้มีความชัดเจน อบรมการศึกษาแนะแนวที่ถูกต้อง จะได้มาแนะให้นักเรียน

8.2.2 ควรประสานงานกับสถานศึกษาอื่นเพื่อพัฒนางานด้านการแนะแนวของสถานศึกษาให้ได้รับการยอมรับ สร้างความมั่นใจในความสามารถในการเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาหรือสถานศึกษาอื่น และสร้างทางเลือกให้ผู้เรียนที่จบ

9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.1 การจัดโครงสร้างองค์กรให้รองรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.1.1 ควรพัฒนา ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีการเตรียมความพร้อมก่อนการประเมินจากการประกันคุณภาพภายใน

9.1.2 ควรติดตาม ตรวจสอบและส่งเสริมให้ครูปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ เตรียมความพร้อมในการรองรับการประกันคุณภาพภายในต้องไม่ล่าช้า เอกสาร รายงานสรุปกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นระบบ เก็บไว้ที่ใดที่หนึ่ง อย่าให้กระจัดกระจาย และต้องเป็นปัจจุบันด้วย

9.1.3 ควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจ ฝึกฝนทักษะจนเกิดเป็นความชำนาญในการทำหน้าที่การประกันคุณภาพภายใน และถ่ายทอดองค์ความรู้ในการจัดทำรายงานประจำปีของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 การประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษา

9.2.1 ควรพัฒนาครูให้มีความรู้และความชำนาญในการติดตาม ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาภายใน ทำให้ผู้ถูกประเมินเข้าใจหรือได้ประโยชน์จากการประเมิน

9.2.2 ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรม เพื่อยกระดับการประเมิน และตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายในให้มีคุณภาพ และนำผลที่ได้มาปรับใช้แก้ไขปัญหาคงในอนาคต

9.3 การประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาภายใน โดยสำนักงานเขตพื้นที่

9.3.1 ควรให้ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตาม ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายในที่มีคุณภาพ

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

10.1 การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

10.1.1 ควรสร้างความเข้าใจของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ให้เห็นภาพของการจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสม ประสานความร่วมมือจากภาคชุมชนพร้อมทั้งจัดหาแหล่งการเรียนรู้จากชุมชนที่มีประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาสอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา

10.1.2 ควรจัดหาผู้มีความรู้ภายในชุมชนร่วมกับครูจัดทำหลักสูตรชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและของสถานศึกษาในแต่ละวิชาที่สามารถนำมาบูรณาการร่วมกันได้ เพื่อให้เป็นไปตามคุณภาพมาตรฐานหลักสูตร

10.2 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

10.2.1 ควรเข้าหาผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น ครูควรชี้แจงให้ชุมชนและท้องถิ่นเห็นความสำคัญของกิจกรรมวิชาการ ซึ่งจะส่งผลต่อการศึกษาของบุตรหลานของท่าน

10.2.2 ควรมีการติดต่อ สื่อสารกับชุมชนอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอว่าโรงเรียนมีกิจกรรมวิชาการอะไรบ้าง เชิญชวนเขาให้มีส่วนร่วม ติดตามและประเมินผลด้วย

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถาบันศึกษาอื่น

11.1 การร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

11.1.1 ควรส่งเสริมให้ครูพัฒนางานวิชาการร่วมกับสถานศึกษาภายนอก จัดหาช่องทางให้ครูมีโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาร่วมกับสถานศึกษาอื่น

11.1.2 ควรมีการจัดกิจกรรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา มีการติดต่อ ประสานงานที่ดี สร้างความร่วมมือจากสถานศึกษาอื่น

11.2 การสร้างความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

11.2.1 ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรอื่น ๆ ให้มากขึ้น

11.2.2 ควรกระตุ้นให้ครูไปสร้างความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.1 การสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.1.1 ควรส่งเสริมให้ครูสำรวจ และทำความเข้าใจในด้านการสนับสนุนงานวิชาการของบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.1.2 ควรมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานสำรวจความต้องการ ในด้านการสนับสนุนงานวิชาการของบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.2 การกำหนดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

12.2.1 ควรสื่อสารให้ชุมชนได้รับทราบว่าเรามีแหล่งเรียนรู้ที่อะไรบ้าง

12.2.2 ควรหางบประมาณในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพิ่ม

12.3 การพัฒนาด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

12.3.1 ควรกระตุ้นให้ผู้ปกครองและชุมชน หรือองค์กรอื่นที่จัดการศึกษา ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 12 ด้าน มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จากการวิจัย พบว่า โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรและมีหลักสูตร หลากหลายตามแผนการเรียน ครูผู้รับผิดชอบไม่ได้รับการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ ไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย หลักการ โครงสร้างและขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ไม่มากเท่าที่ควร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์วางแผนการจัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นบุคลากรภายในโรงเรียน จึงทำให้หลักสูตรสถานศึกษาอาจไม่ตรงตามความต้องการของชุมชนมากนัก โรงเรียนมีหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งหลักสูตรท้องถิ่นไม่ชัดเจนและไม่ได้นำไปใช้จริง ครูไม่ได้วิเคราะห์หลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน สอนตามแบบเรียนหรือหนังสือเป็นหลัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก ได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงเกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

เพื่อนำไปสู่การพัฒนา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสมชัดเจน ไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา จึงมีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่ครูผู้สอน ในด้านการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร รวมทั้งมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ให้ชัดเจน เชื่อมโยงสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องที่คุณต้องทำการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล โดยละเอียด จึงต้องใช้เวลาพอสมควร ในการปรับเปลี่ยนหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อติพงษ์ วงษ์ชลชัยกุล (2549) ได้ศึกษา สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ควรพัฒนาส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อปรับปรุงหลักสูตร โรงเรียน แต่การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนยังมีน้อยจึงส่งผลให้หลักสูตรสถานศึกษายังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและท้องถิ่นให้ครบถ้วนอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำนาญ ท้วมพงษ์ (2550) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ จากการวิจัย พบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนบางส่วน และขาดความเข้าใจเรื่องของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ ด้วยภาระงานของครูที่มีมากจนเกินจากการจัดการเรียนการสอนอย่างเดียว ยังต้องทำงานด้านต่าง ๆ จึงทำให้การจัดแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สามารถทำได้ โดยละเอียดและครอบคลุม ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดการบูรณาการด้านการคิด และการเชื่อมโยงข้ามสาระวิชา การจัดกิจกรรมไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรและวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร และขาดวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียนในการส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูทางโรงเรียนได้จัดอบรมบ้าง แต่ส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมซึ่งไม่เป็นไปตามความต้องการหรือความสนใจของครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ร่วมกันกับครูผู้สอนในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อความหลากหลายและเหมาะสมต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

สุมาลี จันทร์ใหม่ (2544) ได้ศึกษา คุณภาพงานวิชาการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ด้านการสอน ครูผู้สอน ควรศึกษาหลักสูตรก่อนการวางแผนและเตรียมการสอน ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน โรงเรียนควรอบรมให้ครูผู้สอนสามารถใช้นวัตกรรม การสอน เทคโนโลยีทางการสอนและสื่อการสอนประกอบการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน จากการวิจัยพบว่ามีปัญหา คือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบการวัดผลประเมินผลในสถานศึกษา ยังขาดความรู้และเทคนิค วิธีการวัดประเมินผลแนวใหม่ ครูผู้สอนเองขาดความรู้และเทคนิควิธีการวัด และประเมินผล ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการวัดและประเมินผล ไม่มีการวางแผนการวัดและประเมินผล ไว้ล่วงหน้า ใช้เครื่องวัดผลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม ครูขาดความตระหนักถึงความรู้การสร้าง และการหาคุณภาพเครื่องมือ ไม่เข้าใจการวัดและประเมินผลแนวใหม่ และมีภาระงานมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ครูผู้สอนยังไม่มีแรงจูงใจในการหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือ และวิธีการประเมินที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วรนุช สุริยผล (2545) ได้ศึกษา การดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษา ประจำปี การศึกษา 2543 เขตการศึกษา 12 พบว่า การดำเนินการด้านการวัดและประเมินผลของครูผู้สอน ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การวัดและประเมินผลเครื่องมือวัดผลไม่เหมาะสมกับระดับ ความสามารถของนักเรียน และขาดเอกสารคู่มือหรือระเบียบการวัดผลและประเมินผล

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จากการวิจัยพบว่า ครูมีความตระหนักใน ความรู้ ความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติในการทำวิจัยน้อย โรงเรียนไม่ได้มีการจัดอบรมการทำวิจัย อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังไม่ค่อยมีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยอย่างจริงจัง ครูส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย ส่วนใหญ่จัดทำเพื่อส่งฝ่ายวิชาการ แต่ไม่ได้ทำเพื่อไปใช้แก้ปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูไม่ตระหนักถึงความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงในการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ แก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอน นอกจากนี้ครูยังถือว่างานวิจัยในชั้นเรียน เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตนเองอีกทั้งผู้บริหารได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้น เรียนให้แก่ครูผู้สอนแล้วยังไม่มีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชำนาญ ท้วมพงษ์ (2550) ได้ศึกษา การบริหาร งานวิชาการของ โรงเรียนในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง

เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลวิจัยมาใช้แก้ปัญหา ข้อบกพร่องของผู้เรียนและพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จากการวิจัยพบว่า ห้องเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อด้านเทคโนโลยี เครื่องโปรเจกเตอร์ยังไม่ได้มีใช้สำหรับทุกห้อง จึงเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูไม่ค่อยผลิตสื่อด้านเทคโนโลยี โรงเรียนยังมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการผลิตสื่อด้านเทคโนโลยีในจำนวนจำกัด ขาดการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ สื่อส่วนใหญ่ไม่มีความหลากหลายส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของ Powerpoint ที่เหมือนกัน ครูไม่ค่อยใช้สื่อการเรียนการสอน สอนแบบบรรยายไม่มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่จะเป็นพวกใบงานและเอกสารในหนังสือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณที่มีอยู่จำกัดนั่นเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ตำราญ ไทยนิคม (2548) ได้ศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการบริหาร โรงเรียนเขตอำเภอบางคล้า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า งานสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาในระดับน้อย เรียงตามลำดับ คือ การใช้ การจัดเก็บ การบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอนไม่มีระบบ ไม่มีการสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอน ไม่มีการติดตาม ประเมินผลการผลิต การจัดหา การจัดเก็บบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ไม่มีการวางแผนการจัด สื่อการเรียนการสอน

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จากการวิจัยพบว่า ครูยังไม่มีคู่มือหรือแนวทางเกี่ยวกับการสอนแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน โรงเรียนได้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในชุมชนแต่ไม่ได้มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างจริงจัง ไม่มีการจัดระบบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีในชุมชนให้เป็นสถานที่สำหรับศึกษาความรู้นอกห้องเรียน ไม่มีการประสานความร่วมมือและจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง ขาดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่สามารถใช้ร่วมกับสถานศึกษาอื่น ๆ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหรือส่งเสริมเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนา จึงทำให้ไม่มีการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้เท่าที่ควร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิศากร ยมหา (2548) สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า ปัญหา โดยภาพรวมมีปัญหาปานกลาง ด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลาง

7. การนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา จากการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการนิเทศการศึกษา ไม่มากเท่าที่ควร ตารางนิเทศไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศเวลาไม่ตรงกัน บางครั้งต้องมีการเลื่อนการนิเทศ จึงมีผลทำให้กระบวนการเรียนการสอนของครูเป็นแบบเดิม ๆ ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียน โรงเรียนขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น รวมทั้งขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา ไม่มีการร่วมกันวางแผนและสร้างเครื่องมือในการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิจิต บุญเลิศ (2543) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า งานนิเทศศึกษามีปัญหาในระดับน้อยเรียงตามลำดับคือ ไม่มีการร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน การสร้างเครื่องมือในการนิเทศไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีการบันทึกการนิเทศเป็นหลักฐาน การนิเทศไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด การจัดตั้งกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนไม่เหมาะสม การประเมินผลการนิเทศไม่สม่ำเสมอ

8. การแนะแนวการศึกษา

ด้านการแนะแนวการศึกษา จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีครูที่รับผิดชอบงานแนะแนวในสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาแนะแนว โดยตรงจำนวนน้อย ซึ่งผู้ที่ทำการแนะแนวส่วนใหญ่ให้ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการ ทำให้การดำเนินการรวมถึงกลวิธีที่ใช้ในการแนะแนวยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ผู้ปกครองยังมีค่านิยมให้บุตรหลานเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ ทั้งที่ความรู้ความสามารถของนักเรียนไม่เหมาะสมกับสายสามัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่มีการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จำนวนของครูแนะแนวนั้นไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้น ครูที่ปรึกษาจึงมีบทบาทที่สำคัญมากขึ้น ส่วนหนึ่งเพราะมีความใกล้ชิดกับนักเรียน ดูแลนักเรียนได้ทั่วถึงกว่าครูแนะแนว แต่ก็มีข้อเสียตรงที่ว่า เทคนิคการแนะแนวนั้น ในบางเรื่องครูที่ปรึกษาก็ไม่มีความเข้าใจเพียงพอเมื่อเทียบกับครูแนะแนว สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กายเพชร สมเพชร (2557) ได้ศึกษา การศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับงานแนะแนวให้กับครูในโรงเรียน และครูทุกคนต้องเป็นครูแนะแนว

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูและผู้บริหารขาดความตระหนักถึงเป้าหมาย ทางโรงเรียนกำหนดเกณฑ์การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาไม่มากพอ บุคลากรของโรงเรียนบางส่วนไม่ทราบเกณฑ์ จึงทำให้แนวทางในการดำเนินการไม่ถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนมีการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยเฉพาะผลของการประกันคุณภาพการศึกษา ไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน ยังไม่ทั่วถึง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมเกียรติ ทองแดง (2548) ได้ศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชลบุรี พบว่า ปัญหาด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ไม่มีการรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ และขาดนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการประกันคุณภาพของบุคลากรทุกระดับ ตามลำดับ

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของชุมชนทางด้านวิชาการอยู่ในเกณฑ์น้อย ยังขาดการประสานร่วมมืออย่างจริงจังกับชุมชน โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนแก่บุคลากรที่เข้ารับการอบรมทางวิชาการอย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดการให้บริการและร่วมมือกับชุมชนในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ กรรมการสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา สนับสนุนให้มีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนนั้นจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนของการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยรัตน์ ล้ำฤทธิ์ (2550) ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายนครราชสีมา พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายนครราชสีมา โดยภาพรวมมีปัญหาลำดับแรก โดยมิปัญหาในระดับปานกลาง ด้านส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนไม่มีการดำเนินการจัดให้ความรู้ทางด้านทักษะทางวิชาการ มีการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่นน้อย ขาดการประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการ การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมเป็นสมาชิก

เครือข่าย สถาบัน สมาคม องค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ โรงเรียนยังไม่มากพอ ขาดการร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีภารกิจมากไม่มีเวลาให้บริการชุมชน อีกทั้งชุมชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และการประเมินค่าตัวครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนเป็นครูที่บรรจุใหม่ ยังขาดความรู้และประสบการณ์ ไม่มีความมั่นใจในการให้บริการให้ ความรู้กับชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยรัตน์ ล้ำฤทธิ์ (2550) ศึกษา สภาพและปัญหา การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายในเครือข่าย พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาในเครือข่ายในเครือข่าย โดยภาพรวมมีปัญหาลำบาก โดยมียุทธศาสตร์น้อยในด้าน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนขาดการประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ขาดการประสานความร่วมมือ และไม่มีการแลกเปลี่ยนในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จัดการศึกษาทั้งที่จัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยรัตน์ ล้ำฤทธิ์ (2550) ศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายในเครือข่าย พบว่า ปัญหา การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือข่ายในเครือข่าย โดยภาพรวมมีปัญหาลำบาก โดยมียุทธศาสตร์ระดับปานกลาง ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาและด้านการพัฒนาใช้สื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาวิจัยปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ระยองวิทยาคม ในด้านต่างๆ ทั้ง 12 ด้าน สามารถสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาเพื่อนำผลการวิจัย ไปใช้ โดยแบ่งเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารควรประชาสัมพันธ์ให้และส่งเสริมชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ผู้บริหารควรวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครู และควบคุม กำกับให้การจัดการเรียนการสอนของครูเป็นไปตามความเหมาะสมของครู
3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง จากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน และดำเนินการวางแผนและกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลร่วมกับครูและฝ่ายวิชาการ
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูนำเสนอผลงานการวิจัยต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและส่งเสริมให้ครูทำการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้มีการคิดค้นและผลิตวัสดุสื่อ สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาและมีการควบคุมกำกับให้ครูได้ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา และพิจารณาคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ
7. ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องและส่งเสริมการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตรแบบต่อเนื่อง
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา ผู้บริหารควรจัดหางบประมาณสนับสนุนงานแนะแนวในโรงเรียนและส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจัดระบบการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และจัดบุคลากรในโรงเรียนให้มีหน้าที่ประสานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ผู้บริหารควรแต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และวางแผนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผู้บริหารควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. วิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

3. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาโรงเรียน โรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทพร้อมเกล้า.
- จุมพล หนีมพานิช. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพในเชิงรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยรัตน์ ถ้ำฤทธิ. (2550). สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเครือบดินทรเดชา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- ชาย โปธิสิตา. (2552). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 4). นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชาลินี ฉายรัตน์. (2550). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการบริหารงานของโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชำนาญ ท้วมพงษ์. (2550). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกิ่งอำเภอนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นภาดา ผูกสุวรรณ. (2553). การบริหารงานวิชาการตามทฤษฎีของครู โรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิตยา พูลแสง. (2554). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2558). การแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียน. สงขลา: สาขาจิตวิทยา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- นิศากร ชมทา. (2548). *สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ปัทมา คงกระจ่าง. (2557). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนปลวกแดง พัทธาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพฑูริย์ เรืองกมล. (2554). *การบริหารจัดการศึกษายุคโลกาภิวัตน์ไร้พรมแดนสร้างพหุชาวน์ ปัญหา*. วารสารวิชาการปฐมวัน, 1(1), 29.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- โรงเรียนระยองวิทยาคม. (2558). *แผนปฏิบัติการ โรงเรียนระยองวิทยาคม ปีการศึกษา 2558*. ระยอง: โรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง.
- โรงเรียนระยองวิทยาคม. (2558). *รายงานการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ปีการศึกษา 2558*. ระยอง: โรงเรียนระยองวิทยาคม จังหวัดระยอง.
- วรนุช สุริยผล. (2545). *การศึกษาคำดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน ระดับประถมศึกษา ประจำปีการศึกษา 2543 เขตการศึกษา 12*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วาสนา สีลุน. (2551). *ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมเกียรติ ทองแดง. (2548). *ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สันติ บุญภิรมณ์. (2552). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: บั๊ก พอยท์.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุมาลี จันทร์ใหม่. (2544). การศึกษาคุณภาพงานวิชาการ และแนวทางการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. กรุงเทพฯ: ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.
- อดิพงษ์ วงษ์ชลชัยกุล. (2549). สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Agthe, R. R. (1979). The role of the secondary school principals in New Jersey. *Dissertation Abstracts International*, 32(2), 3076 - A.
- Chester, N. M. (1996). *An introduction to school administration: Selected reading*. New York: Mcmilan.
- Marshall, C., & Rossman, G. B. (1995). *Designing qualitative research*. USA: Sage Publications.
- Mattox, D. D. (1987). A study of in-service needs of Illinois public school elementary principals. *Dissertation Abstracts International*, 12(1), 6061 - A.
- McCarthy, W. M. (1971, August). The role of the secondary school principals in New Jersey. *Dissertation Abstract's International*, 32(2), 705 - A.
- Macintyre, C. (2000). *The art of action research in the school*. London: David Fultol Publishers.
- Schmuck, R. A. (2006). *Practical action research for change*. Thousand Oaks, CA: Cowin Press.
- UNESCO. (1992). *Education in Asia and the Pacific: Reviews reports and notes, number 26*. New York: Harper Collins.
- Wiersma, W. (1991). *Research method in education: an introduction (5th ed.)*. USA: Allyn Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.1221

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

25 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย
2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วยภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบให้นิสิต ระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวพรรณภัสสร พิพัฒน์วัชรารุ รหัศ 58920625

งานนิพนธ์ เรื่อง: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็น ประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว
เป็นอย่างยิ่งจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)
หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.1222

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

28 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวพรรณภัสสร พิพัฒน์วัชรารุ รหัสน 58920625

งานนิพนธ์ เรื่อง: ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ขอแสดงความนับถือ

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ 6218.8/ ว.1223

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

30 พฤศจิกายน 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบ ให้นำนิตระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่ง
ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางสาวพรรณภัสสร พิพัฒน์วัชรารุ รหัสนัก 58920625

งานนิพนธ์ เรื่อง : ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน
เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

เวลา.....

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ วัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ วัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามสถานภาพ

1. ตำแหน่ง			
☐	ครูคศ.1		
☐	ครูคศ.2		
☐	ครูคศ.3		
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้			
☐	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	☐	กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
☐	กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	☐	กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ
☐	กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	☐	กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพฯ
☐	กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ	☐	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต18 ประกอบด้วย 12 ด้าน คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นอย่างไร

1.1 การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

.....

.....

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

.....

.....

1.3 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

.....

.....

1.4 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

.....

.....

1.5 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

.....

.....

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นอย่างไร

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

.....

.....

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง
กับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์
การประยุกต์ใช้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.3 จัดบรรยากาศและสิ่งแวดลอมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2.4 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ปกครอง มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

2.5 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน

2.6 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
เป็นอย่างไร

3.1 กำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับ
มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

.....

3.4 พัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

.....

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นอย่างไร

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการใน
 ภาพรวมของสถานศึกษา

.....

4.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่แต่ละกลุ่มสาระ
 การเรียนรู้

.....

4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย
 หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั้ว องค์กร
 หน่วยงานและสถานบันอื่น

.....

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 เป็นอย่างไร

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน
 และการบริหารงานวิชาการ

.....

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

.....

.....

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน

.....

.....

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นอย่างไร

6.1 สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอก สถานศึกษา

.....

.....

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ ครู สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ

.....

.....

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น พัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

.....

.....

6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

.....

.....

7. การนิเทศการศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา เป็นอย่างไร

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

.....

.....

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม

.....

.....

7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

.....

.....

7.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น

.....

.....

8. การแนะแนวการศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวการศึกษา เป็นอย่างไร

8.1 จัดระบบแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยร่วมมือกับครูทุกคน

.....

.....

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาใน
สถานศึกษา

.....
.....

8.4 ประสานความร่วมมือ และประสบการณ์การจัดระบบการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น

.....
.....

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา เป็นอย่างไร

9.2 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา

.....
.....

9.3 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐาน
การศึกษา

.....
.....

9.4 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพ

.....
.....

9.5 ดำเนินการพัฒนาตามแผนและตรวจสอบประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา

.....
.....

9.6 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาระบบ
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

.....
.....

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนเป็นอย่างไร

10.1 การศึกษา สํารวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

.....

.....

10.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

.....

.....

10.3 ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ

.....

.....

10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น

.....

.....

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น เป็นอย่างไร

11.1 ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

.....

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ

.....

.....

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา

ปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล
ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเป็นอย่างไร

12.1 สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับ
การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

.....
.....

12.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัด
การศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

.....
.....

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร
หน่วยงาน

.....
.....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนระยองวิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประกอบด้วย 12 ด้าน คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
เป็นอย่างไร

1.1 การศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับ
สภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

.....
.....

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์
ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

.....
.....

1.3 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการการใช้หลักสูตร
ให้เหมาะสม

.....
.....

1.4 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

.....
.....

1.5 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

.....
.....

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
เป็นอย่างไร

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ

.....

.....

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง
กับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์
การประยุกต์ใช้ ปฏิบัติคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

.....

.....

2.3 จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

.....

.....

2.4 การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือผู้ประกอบการ มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

2.5 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน

.....

.....

2.6 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู

.....

.....

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน
ผลการเรียนเป็นอย่างไร

3.1 กำหนดระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา

.....

.....

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับ
มาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้

.....
.....

3.3 ส่งเสริมให้ครูวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน

.....
.....

3.4 พัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

.....
.....

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็น
อย่างไร

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ
ในภาพรวมของสถานศึกษา

.....
.....

4.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระ
การเรียนรู้

.....
.....

4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย
หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั้ว องค์กร
หน่วยงานและสถานบันอื่น

.....
.....

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นอย่างไร

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

.....

.....

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

.....

.....

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน

.....

.....

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นอย่างไร

6.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา

.....

.....

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้แก่ ครู สถานศึกษา บุคคล ครอบครั้ว องค์กรต่าง ๆ

.....

.....

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น พัฒนาแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน

.....

.....

6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

.....

.....

7. การนิเทศการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการศึกษา เป็นอย่างไร

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

.....

.....

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในรูปแบบหลากหลายและเหมาะสม

.....

.....

7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

.....

.....

7.4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น

.....

.....

8. การแนะแนวการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการแนะแนวการศึกษา เป็นอย่างไร

8.1 จัดระบบแนะแนวทางการศึกษาและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือแก่นักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน

.....

.....

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยร่วมมือกับครูทุกคน

.....

.....

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

.....

.....

8.4 ประสานความร่วมมือและประสานงานการจัดระบบการแนะแนวกับสถานศึกษาอื่น

.....

.....

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นอย่างไร

9.2 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

.....

.....

9.3 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา

.....

.....

9.4 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบประกันคุณภาพ

.....

.....

9.5 ดำเนินการพัฒนาตามแผนและตรวจสอบประเมินผลเพื่อปรับปรุงพัฒนา

.....

.....

9.6 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

.....

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน เป็นอย่างไร

10.1 การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน

.....

10.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

.....

10.3 ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ

.....

10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น

.....

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาอื่น เป็นอย่างไร

11.1 ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่างๆ

.....

.....

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา

แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ
แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เป็นอย่างไร

12.1 สํารวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับ
การสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

.....

.....

12.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัด
การศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

.....

.....

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร
หน่วยงาน

.....

.....